

RESULTATBERETNING FOR 2019

DH'S GLOBALE HANDICAPPROGRAM

DH

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

INDHOLD

INTRODUKTION	4
0.1 Højdepunkter fra 2019	4
0.2 Læsevejledning	5
DEL 1: UDVIKLINGSSAMARBEJDET I PARTNERLANDE	6
1.1 Her arbejder vi	6
1.2 Nye bevillinger i Handicappuljen	7
1.3 Afsluttede indsatser	8
1.4 Legitime, demokratiske og bæredygtige organisationer (delmål 1)	10
1.5 Fortalervirksomhed (delmål 2)	17
1.6 Opfyldelse af rettigheder og forbedrede levevilkår for mennesker med handicap i Syd (delmål 3)	23
1.7 Udfordringer, afvigelser og læring.....	25
DEL 2: FOLKELIG FORANKRING OG ENGAGEMENT I DANMARK	27
2.1 Engagement i handicapbevægelsen	28
2.2 Oplysning i Danmark	29
2.3 Styrket kapacitet til internationalt udviklingssamarbejde	32
2.4 Udfordringer, afvigelser og læring.....	35
DEL 3: DH'S GLOBALE POLICYPROGRAM	37
3.1 Inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingsbistand	38
3.2 Styrket kapacitet i Syd	40
3.3 Deltagelse i globale politiske processer	41
3.4 Udfordringer, afvigelser og læring.....	42
DEL 4: FORVALTNING	44

4.1 Finansielt tilsyn.....	44
4.2 Database og Håndbog i projekt- og økonomistyring.....	44
4.3 Rapportering i IATI	45
4.4 Resultatramme	45

Forsidefotos: Camillo Springborg (øverst) og Mike Kollöffel (nederst).

INTRODUKTION

0.1 Højdepunkter fra 2019

DH har i det seneste år arbejdet for at styrke udviklingssamarbejdet blandt handicapbevægelsen i Danmark og i det Globale Syd med både egne partnerlande samt den fælles synergiskabelse blandt DH og DH's medlemsorganisationers arbejde. Yderligere har DH været medskaber af en massiv oplysningsindsats, der ligeledes har været et led i at sikre folkelig forankring, og samtidig har DH sat fokus på øget inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde, men også at styrke kapaciteten til varetagelse af politiske processer i Syd. Resultaterne ligger alle i forlængelse af DH's strategiske målområder.

Igennem forskellige processer har DH været med til at styrke kapaciteten for handicapbevægelsen i Ghana og Nepal. I Ghana blev et stort partnerskabsprojekt afsluttet med en outcome harvesting workshop, der synliggjorde en lang række positive resultater som partnerorganisationen, i samarbejde med de øvrige organisationer, har opnået. Workshopen tydeliggjorde de positive effekter, som paraplyorganisationer kan skabe sammen med medlemsorganisationerne – og det fremgik f.eks. hvordan den pågældende paraplyorganisation har været med til at skabe en mere samlet, og herved styrket, handicapbevægelse. Workshopen var blot en del af DH's fokus på at skabe opmærksomhed om de synergier og samfundseffekter, der opstår når flere handicaporganisationer i den danske såvel som ghanesiske handicapbevægelse arbejder tæt sammen. I Nepal har DH også søgt at øge handicapbevægelsens kapacitet, dog igennem et undervisningsforløb vedrørende brugen af FN's Handicapkonvention og Verdensmålene i det fortsatte arbejde for at skabe større inklusion af, og bedre forhold for, mennesker med handicap i samfundet. Desuden har deling af blandt andet fysiske kontorer og ressourcepersoner imellem de enkelte handicaporganisationer styrket handicapbevægelserne som helhed. Dels har danske organisationer kunnet dele viden og erfaringer, ligesom flere partnerorganisationer i Uganda eksempelvis deler kontorer, hvilket gør udnyttelse af samarbejdspotentialer lettere.

Indsatsen i partnerlandene har været parret med øget folkelig forankring gennem en massiv oplysningskampagne særligt rettet mod unge. Således har DH oplevet en øget ansøgningsaktivitet ved Handicappuljen, hvorfor der i 2019 blev bevilliget over 40 mio. kr. I forlængelse heraf blev Operation Dagsværk-projektet sidste år udført som et samarbejde imellem DH, Sammenslutningen af Unge Med Handicap og Operation Dagsværk, hvor unge med og uden handicap blandt andet bidrog med 60 oplæg om handicap og udviklingssamarbejde, der nåede mindst 40.000 gymnasieelever. I forsøget på at forankre udviklingssamarbejdet i den danske handicapbevægelse har DH herudover udgivet en håndbog i projekt- og økonomistyring samt lanceret en ny hjemmeside, der forenkler og forbedrer brugeroplevelsen for de engagerede frivillige og medlemsorganisationer i handicapbevægelsens udviklingssamarbejde.

I 2019 blev der afholdt et givtigt møde imellem den nye udviklingsminister, formanden for International Disability Alliance, Vladimir Cuk, og DH's formand vedrørende handicapbevægelsens fremtidige udviklingssamarbejde. Det har været et centralt element for DH at sikre større inklusion af mennesker med handicap i Danmark, hvilket der bl.a. er blevet sat fokus på igennem en workshop for DH's medlemsorganisationer, som har ført til en skærpet og bedre fælles forståelsesramme om inklusionsarbejdet i den danske handicapbevægelse. Der ses dog et stadigt behov for at skabe bedre rammer for inklusion i udviklingssamarbejdet i Danmark, men også som en del af mainstream udviklingssamarbejdet i det Globale Syd. Dertil kommer at DH har afholdt aktiviteter på eksempelvis Folkemødet 2019, samt en møderække der synliggjorde Verdensmålenes vedblivende aktualitet i udviklingssamarbejdet.

Endelig har DH i løbet af 2018 og 2019, sammen med ansøgere af Handicappuljen udviklet en resultatramme for handicapbevægelsens samlede arbejde. Værktøjerne heri skal i første omgang bruges til at skabe en baseline for den danske handicapbevægelses arbejde, men i løbet af 2020 skal den fælles resultatramme i højere grad benyttes til indsamling af data.

0.2 Læsevejledning

DH's resultatberetning for år 2019 er overordnet inddelt i fire dele, som først og fremmest tager udgangspunkt i DH's Globale Handicapprogram for år 2019-2021. Helt konkret er de første tre dele centreret om netop de strategiske mål for udviklingssamarbejdet i handicapbevægelsen, imens den fjerde del blandt andet omfatter årets pengestrømme i handicapbevægelsen samt de mest betydningsfulde tiltag og initiativer af mere metodisk og forvaltningsmæssig karakter. Resultatberetningen 2019 for DH er inddelt således:

- 1. del: Omhandler indsatserne for at styrke den organisatorisk og politisk kapacitet i handicapbevægelsen i udvalgte partnerlande – f.eks. øget samarbejde på tværs af handicapbevægelsen.
- 2. del: Beskriver bl.a. initiativer for at skabe folkelig forankring af udviklingssamarbejdet – f.eks. undervisning af gymnasieelever under Operation Dagsværk-projektet 2019.
- 3. del: Omfatter bl.a. policy-indsatser rettet mod øget inklusion af mennesker med handicap i international udviklingsbistand samt opfyldelse af FN's Handicapkonvention – f.eks. undervisning i netop Handicapkonventionen og Verdensmålene i Nepal.
- 4. del: Gennemgang af forvaltningsmæssige initiativer samt pengestrømme m.m. – herunder en ny resultatramme og relevante værktøjer.

Resultatberetningen tegner med disse fire nedslag et samlet billede af de indsatser, aktiviteter og initiativer, der er foregået i DH i år 2019.

DEL 1: UDVIKLINGSSAMARBEJDET I PARTNERLANDE

Udviklingssamarbejdet i partnerlande udgør kernen i DH's Globale Handicapprogram. Det inkluderer både de mange indsatser under Handicappuljen, som udføres af DH's medlemsorganisationer i samarbejde med deres partnerorganisationer, og DH's samarbejde med handicapparaplyorganisationerne. I år tager resultatberetningens rapportering på resultater i 2019 af indsatser i partnerlande sit udgangspunkt i det første mål i strategi for 2019-2021. Strategiens første mål er: **Styrket organisatorisk og politisk kapacitet hos handicapbevægelser i udvalgte lande**, og indeholder tre delmål med fokus på henholdsvis organisationsudvikling, fortalervirksomhed samt rettigheder og forbedrede livsvilkår for personer med handicap.

Med udgangspunkt i Handicappuljen opridser denne del af rapporten først den geografiske fordeling af indsatserne, samt hvordan ansøgningerne til Handicappuljen i 2019 har fordelt sig på typer af indsatser. Herefter følger afsnit, der indeholder redegørelser for de vigtigste resultater indenfor de tre delmål. Denne rapportering adskiller sig således fra resultatberetningen for 2018, der fulgte strategien 2014-2018, hvor resultaterne i relation til engagementet i partnerlande blev rapporteret på indenfor fem tværgående indsatsområder: organisationsudvikling, empowerment, bevidstgørelse, fortalervirksomhed samt mainstreaming og strategiske partnerskaber.

Idet resultatrammen først blev endelig færdiggjort i 2019, er dette år i rapporteringssammenhæng et overgangså. Det har givet anledning til at tilpasse grundlaget for resultatberetningen, sådan at den bygger på de afsluttende rapporter fra Handicappuljen, som er modtaget i 2019, og ikke også inkluderer de årlige statusrapporter. De afsluttende rapporter giver et bedre og bredere datagrundlag for de enkelte indsatser. Det har i 2019 som konsekvens, at antallet af indsatser, som indgår i resultatberetningen, er reduceret i forhold til tidligere år. Indsatser, som DH er ansvarlige for med egne partnerorganisationer, bygger fortsat på resultater opnået i 2019.

1.1 Her arbejder vi

I 2019 arbejdede den danske handicapbevægelse med både nye og igangværende udviklingsaktiviteter i 22 forskellige lande og regioner. Det drejer sig om 42 projekter i Afrika, 20 i Asien, 5 i Latinamerika og 2 i Mellemøsten. Derudover blev der gennemført to kapacitetsanalyser i Danmark, og ét interregionalt projekt med deltagere fra både Asien og Afrika. Den højeste koncentration af aktive projekter fandtes i 2019 i Uganda, Nepal, Ghana og Rwanda, ligesom det var tilfældet i 2018.

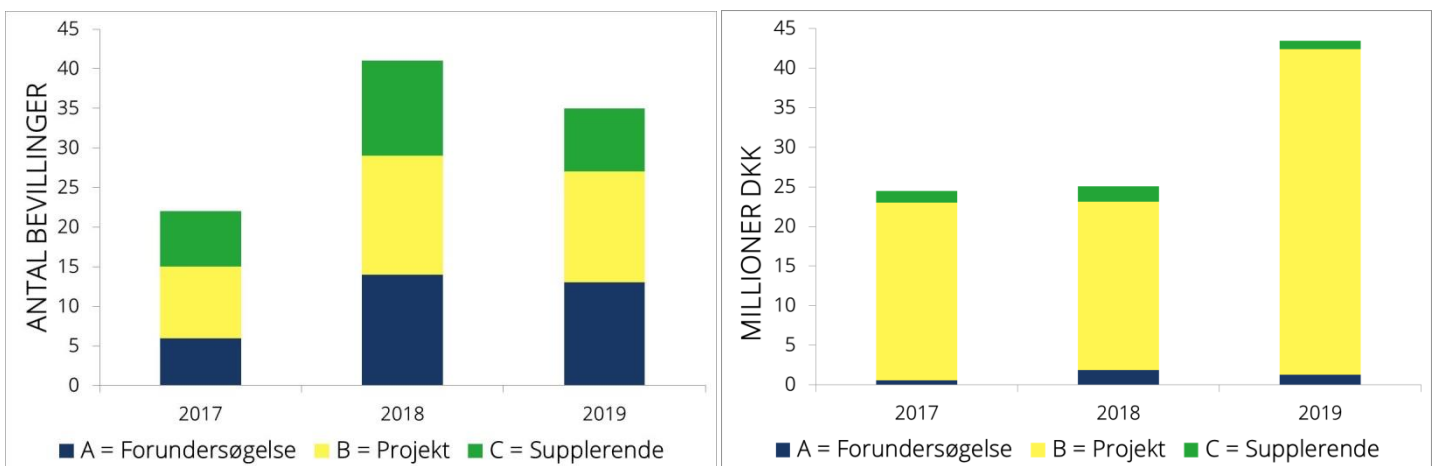
Bemærk: Kortet er en illustration, ikke udtryk for de faktiske udviklingsaktiviteter i 2019.

1.2 Nye bevillinger i Handicappuljen

Der var stor søgning til Handicappuljen i 2019, hvor der i alt blev bevilliget 43.724.623 kr. fra Handicappuljen. Disse blev fordelt på 37 bevillinger. Det udgør en betydelig stigning i bevilliget beløb og et mindre fald i antal bevillinger sammenlignet med år 2018.

Bevillingerne fordeler sig mellem 13 partneridentifikationer og forundersøgelser, 14 udviklingsprojekter, 8 supplerende indsatsen og 2 oplysningsprojekter. Størstedelen af disse, 20 bevillinger, finder sted i Afrika, 9 i Asien, 4 i Latinamerika og 1 i Mellemøsten. Desuden én kapacitetsanalyse og to oplysningsprojekter finder sted i Danmark.

For første gang blev der i 2019 givet bevillinger til udviklings samarbejde i Guatemala: Det drejer sig om henholdsvis en forundersøgelse og et mindre udviklingsprojekt fra Dansk Handicap Forbund.

Figur 1 og 2

1.3 Afsluttede indsatser

I 2019 er der afsluttet tre mindre udviklingsprojekter (B1), otte forundersøgelser (A2) samt to læring- og udviklingsprojekter (C1), fire kursus- og netværksaktiviteter (C2) og to kapacitetsanalyser (C3). Der har i 2019 været en række indsatser, hvor fokus har ligget på udvikling af partnerskabet, kapacitetsudvikling af sydpartnere, etablering af netværk og organisatorisk udvikling generelt. Sådanne aktiviteter har ofte et mere begrænset antal deltagere.

8
FORUNDER-
SØGELSER

3
UDVIKLINGS-
PROJEKTER

8
SUPPLERENDE
INDSATSER

En **forundersøgelse** giver mulighed for i samarbejde med en eller flere partnere at afklare specifikke elementer i forberedelsen af et projekt. De otte forundersøgelser, som er gennemført i 2019 i henholdsvis Ghana, Guatemala, Indien, Nepal, Rwanda og Uganda, har udmøntet sig i seks udviklingsprojekter af forskellige størrelse. Forundersøgelserne i 2019 har især haft fokus på projektforberegende aktiviteter herunder analyser af kontekst, problemer og interesser, men der er også lavet undersøgelser af partnerens kapacitet, som skal danne udgangspunkt for kapacitetsopbyggende aktiviteter i den efterfølgende indsats. Flere organisationer har brugt forundersøgelsen til at undersøge forhold relateret til målgruppen, herunder vilkår og udfordringer for mennesker med synshandicap i Indien (DBS), fremme af adgang til tegnsprog, herunder styrkelse og forankring af tegnsprogstolkeuddannelsen på universitetet i Ghana (DDL), og etablering og drift af selvhjælpsgrupper i Nepal (DepressionsForeningen). I Ghana har DHF endvidere brugt forundersøgelsen til at afdække muligheder og begrænsninger i relation til alternative indkomstskabende aktiviteter for fattige småbønder/husmænd med svære handicap, herunder høNSEavl og kurvefletning.

Flere forundersøgelser bygger oven på en afsluttet indsats og har til formål eksempelvis at udvikle strategien for et opfølgingsprojekt. Sådan var det i Ghana efter Fællesprojektet (*Strengthening the Disability Movement in Ghana project 2015-19*) og det bilaterale projekt mellem Lev og Inclusion Ghana (2017-2020), hvor en forundersøgelse blev brugt til at designe opfølgingsprojektet, som fokuserer på yderligere organisationsudvikling i retning mod organisatorisk bæredygtighed for Inclusion Ghana.

To **lærings- og udviklingsindsatser** er afsluttet i 2019. DDL har i samarbejde med sin sydpartner RNUD (Rwanda National Union of the Deaf) udviklet strategier for tegnsprogsundervisning målrettet tegnsprogstol-

ke, døve, samfundsinstanser, herunder hospitaler og skoler m.v., samt andre interessenter. Strategierne indgår nu i det videre arbejde i Rwanda. Den anden indsats havde fokus på at opbygge kapacitet og kendskab hos en nyansat Lev-landeansvarlig, som ved at blive knyttet til en evaluering af arbejdet i Myanmar fik både partnerkendskab og erfaring med Myanmar-konteksten.

Kursus og netværksaktiviteter har sat fokus på at opbygge relevant kapacitet hos både sydpartneren og den danske organisation. I projektet "Frontrunners" har DDL sammen med partneren i Rwanda RNUD (Rwanda National Union of the Deaf) sendt to yngre døve ledere (mand og kvinde) på et internationalt kursusforløb på døves højskole Castberggård i Danmark. På kurset undervises på tegnsprog, og der var fokus på døves kultur, ledelse (organisationsarbejde), projektledelse, menneskerettigheder, FN's Handicapkonvention og kommunikation. Deltagerne, som har gennemført dette kursus, oplever at have fået meget bedre forudsætninger for at tage aktivt del i projektarbejdet i RNUD og bidrage til at styrke RNUD's arbejde på centrale områder, herunder at gennemføre træningsforløb og påtage sig projektledelse. To repræsentanter fra FDDB's partner i Nepal har deltaget i et lignende kursus. Begge er tegnsprogede døvblinde med progressive synsnedsættelser. Som praktikopgave på kurset har de to udarbejdet et videobaseret informationsmateriale om døvblinde i Nepal. De to har fået et stort udbytte både personligt og fagligt og har efterfølgende undervist andre døvblinde i blandt andet rettigheder og døves kultur, ligesom de på kurset har fået redskaber til at lede og løse konflikter i grupper.

CASE: WORLD FEDERATION OF THE DEAF'S VERDENSKONGRES

Verdenskongressen finder sted hvert fjerde år og giver WFD's medlemsorganisationer og døvesamfundene mulighed for at udveksle erfaringer og styrke deres fortalervirksomhed. Denne gang var temaet "Sign Language Rights for All". DDL og otte sydpartner-repræsentanter deltog gennem en bevilling fra Handicappuljen, og de fik mulighed for **at tilegne sig vigtig viden om centrale emner og nye tendenser indenfor døveområdet**. DDL og partneren GNADs repræsentanter holdt et fælles oplæg om, hvordan partnerskabet mellem DDL og GNAD har udviklet sig. Deltagelse i verdenskongressen **gav ydermere sydpartnerne mulighed for at skabe netværk til andre døveorganisationer og også potentielle donorer**, hvilket kan medvirke til at sikre sydpartnernes finansielle bæredygtighed på længere sigt og dermed mindske afhængigheden af støtten fra Handicappuljen. Efterfølgende har der også været tæt kontakt mellem partnere i Ghana og Rwanda, Jordan og Vietnam, og der har været regelmæssig kontakt mellem de fransktalende lande, herunder Elfenbenskysten, Togo, Niger og Mali.

Der er i 2019 gennemført **kapacitetsundersøgelser** af henholdsvis DDL og DHF. En kapacitetsanalyse giver mulighed for at få vurderet den danske organisations kapacitet til at indgå i internationalt udviklingssamarbejde. Der har i begge kapacitetsundersøgelser været fokus på at vurdere af organisationens faglige og administrative kapacitet, og begge organisationer vurderes som professionelle og kompetente indenfor det,

som er deres fokusområde i handicapbevægelsen. Der er givet en række anbefalinger, som de respektive organisationer har fulgt op på i et "management respons".

De mindre udviklingsprojekter som blev afsluttet i 2019 beskrives i afsnittet Delmål 1.3.1.

1.4 Legitime, demokratiske og bæredygtige organisationer (delmål 1)

Projekterne indenfor rammerne af Handicappuljen har fortsat fokus på kapacitetsudvikling af bæredygtige organisationer. I perioden 2019-21 har Danske Handicaporganisationer desuden øget fokus på at støtte op om koordinering og samarbejde internt i handicapbevægelserne i de lande, hvor flere danske handicaporganisationer er engageret, samt muligheder for at iværksætte kapacitetsopbyggende initiativer på tværs af handicapbevægelsen.

DELMÅL 1.1

Handicaporganisationer og -bevægelser i Syd anerkendes som legitime, samarbejder, fungerer demokratisk og gennemsigtigt med behørig indflydelse fra solid medlemsbase og er bæredygtige organisationer i stand til at fremme rettigheder for mennesker med handicap.

Target 2021 (outcome for hele bevægelsen)	Vigtigste resultater 2019
1.1.1a. Større pålidelighed af det samlede rapporterede antal medlemmer. Løbende stigning i antal af partnere , der arbejder med etablering, forbedring og brug af databaser. Blandt de, der arbejder med etablering/forbedring har alle rykket sig minimum et trin op på fem-punkts-skalaen på selvevalueringsværktøj.	Redskab til monitorering af medlemsdatabaser udviklet i 2019.
1.1.1b. Lille stigning i typer af handicap som paraplyorganisation repræsenterer over en årrække – ikke nødvendigvis hvert år. Minimum tre eksempler i hvert DH-partnerland på styrket samarbejde og koordinering medlem, paraplyorganisation og MO'er.	I Rwanda er to nye handicaporganisationer i 2019 blevet støttet af paraplyen og forventes snarest at blive optaget som medlemmer. En tredje er under etablering. I Ghana har paraplyen fået et nyt medlem i 2019.
1.1.2 Stigning i andel af sydpartnere der får udarbejdet og deler organisations regnskab. Øget diversificering af partners indkomstgrundlag.	N/A
1.1.3 Andel af decentrale administrative enheder, hvor partner organisationer er til stede, er øget . Styrket tilgang i handicapbevægelsens projekter til at støtte en bæredygtig lokal forankring	N/A

Tabel 1

Delmål 1.1.1a. Antal medlemmer og medlemsdatabaser

Antallet af medlemmer siger noget om en organisations lokale forankring og repræsentation, hvad enten medlemmerne udgøres af individer eller organisationer. Target 1.1.1a handler primært om DH's medlemsorganisationers arbejde med at styrke sydpartnernes arbejde med medlemsdatabaser (der omfatter individer), mens delmål 1.1.1b sætter fokus på paraplyorganisationerne og deres arbejde med at favne og repræsentere handicapbevægelsen bredt (herunder antallet af medlemsorganisationer).

En organisation har brug for kendskab til medlemmerne for at kunne agere på vegne af dem, invitere dem til at deltage i organisationens demokratiske processer og i medlemsaktiviteter, samt eventuelt opkræve korrekte kontingenter. Det er erfaringen, at handicaporganisationer i Syd ofte har medlemstal, der er behæftet med stor usikkerhed. Derfor er udvikling af medlemsdatabaser en indikator i resultatrammen 2019-2021 som et nyt prioriteringsområde. Etableringen af medlemsdatabaser, der tilvejebringer pålidelige data om de individuelle medlemmer og dermed viden om baglandet indgår derfor endnu kun i en mindre (men stigende) andel af de nuværende projektsamarbejder under Handicappuljen. DH har gennem rådgivning af medlemsorganisationerne søgt at fremme dette.

I 2019 har DH og nogle af medlemsorganisationerne udviklet et redskab til at kunne monitorere, hvor mange partnere i Syd der arbejder med styrkelse af medlemsdatabaser, samt hvordan medlemsdatabaserne udvikler sig på en række nøgleområder, herunder hvilken type information der indsamles, hvordan den lagres, bruges, opdateres samt datasikkerhed. Redskabet vil blive afprøvet og taget i brug i 2020 og forventes at være med til at skabe en større opmærksomhed i relation til vigtigheden af at etablere og bruge medlemsdatabaser, men også i relation til mere data-etiske overvejelser.

I Rwanda og Ghana støtter paraplyorganisationerne National Union of Disabilities' Organizations (NUDOR) og Ghana Federation of Disability Organisations (GFD) begge deres medlemsorganisationer i arbejdet med medlemsdata. NUDOR i Rwanda har i 2019 haft fokus på at motivere og styrke sine medlemsorganisationer i relation til etablering og forbedring af deres databaser. I Rwanda er medlemsdatabaser og data-robusthed generelt en udfordring, og DH har støttet NUDOR i at træne sine medlemsorganisationer i at lave medlemsdatabaser. Alle NUDORs medlemsorganisationer deltog i træningsforløbet i 2019, og næste skridt er at organisationerne omsætter deres viden til praksis. To organisationer, som er partnere til henholdsvis DBS (RUB) og DDL (RNUD), bør fremhæves, idet de begge har arbejdet på at udvikle og vedligeholde medlemsdatabaser.

I Ghana støtter GFD sine medlemmer i at etablere medlemsdatabaser. I det politiske fortalerarbejde har information om medlemsorganisationerne og deres medlemmer til formål at dokumentere, at mennesker med handicap udgør en betydelig del af befolkningen og samtidig vise, at personer med handicap organiserer sig og at det giver mening at være medlem af organisationer, som taler deres stemme. Vedligeholdelse af medlemsdatabaserne er dog generelt en udfordring.

Nogle projektsamarbejder under Handicappuljen har arbejdet med medlemsdata i flere år. Således har Lev sammen med deres partner i Ghana, Epilepsiforeningen sammen med deres partner i Uganda, samt DHF med deres partnere i Uganda og Vietnam haft fokus på medlemsdatabaser. I 2019 har DHF i samarbejde med deres fem partnere i fem forskellige provinser i Vietnam gennemført en stor dataindsamlingsøvelse for at opdatere og/eller etablere medlemsregistre. Øvelsen har blandt andet givet information om hvor mange af deres medlemmer, der har adgang til en form for handicappension (68% til 80%), samt hvor markante forskelle der er mellem provinserne på, hvor mange medlemmer der har et handicap ID-kort (varierer fra 5% til 78%), som medfører ret til en række ydelser. 13 ud af 14 lokalafdelinger gør nu brug af medlemsdatabaserne i deres lokale fortalerarbejde, og medlemsdatabaserne er i en nylig midtvejsevaluering fremhævet som en lovende platform for det fremtidige arbejde med at sikre, at medlemmer får adgang til de ydelser, de er berettiget til. Informationerne er også blevet brugt i fortalerarbejdet på nationalt niveau hvor det er blevet delt med handicapparaplyen og indgået i civilsamfundsrapporteringen til Handicapkomitéen.

I Nepal har arbejdet med medlemsdatabaser mere fokuseret på organisationsniveau. Her lykkedes det i 2018 handicapbevægelsen med National Federation of the Disabled Nepal (NFDN) i spidsen – parallelt med etableringen af Nepal som føderal republik med ny provinsstruktur – at få etableret nye handicapstrukturer i alle de syv provinser. I den forbindelse har NFDN i 2019 lavet en grundig kortlægning og opdatering af databasen i forhold til handicaporganisationer på provins- og lokalt niveau. NFDN skiller sig med sine over 300 medlemsorganisationer ud fra de to andre paraplyorganisationer, som DH har partnerskaber med. Derfor har kortlægning og etablering af en løbende opdatering af databasen, som foretages årligt af det respektive NFDN-provinskontor i forbindelse med generalforsamlingen, været væsentlig. DH har støttet NFDN's arbejde med at gøre overblikket over medlemsorganisationer tilgængeligt, så det nu via NFDN's hjemmeside er muligt at finde frem til hvilke organisationer, der arbejder i hvilke distrikter og provinser. NFDN bruger databasen både som platform for kontakt med medlemsorganisationerne, men også til at udvælge relevante deltagere til kampagner, programmer og fortaler-initiativer, og til at informere om NFDN's aktiviteter og dele anden relevant information.

Medlemsdatabaser kan være politisk sensitivt, da ikke alle handicaporganisationer ønsker transparens i forhold til at udstille en begrænset repræsentation. Ofte kommer medlemsdata fra det lokale til det nationale niveau og er ikke altid indsamlet på pålidelig vis. Ydermere har det vist sig at være en udfordring for sydpartnerne at vedligeholde medlemsdatabasen, så den ikke blot bliver oprettet, men også opdateres og bruges aktivt, inklusiv i det politiske arbejde. Der er således gode muligheder for, at DH og medlemsorganisationerne kan bidrage til at fremme udviklingen af pålidelige medlemsdatabaser.

Delmål 1.1.1b. Stigning i typer af handicap repræsenteret samt fremskridt i samarbejde

Det er erfaringen, at antallet af medlemsorganisationer hos paraplyorganisationerne i Ghana, Nepal og Rwanda ikke ændrer sig meget fra år til år. Udover at have nationale handicaporganisationer som medlemmer skiller NFDN sig her ud ved også at have medlemsorganisationer, der alene dækker et lokalt område, og

har således over 300 medlemsorganisationer. I Afrika har paraplyorganisationerne typisk omkring 10 medlemsorganisationer. Derfor er det væsentligt i monitoreringen også at fokusere på omfanget af og udviklingen i handicapparaplyorganisationernes kernemandat, nemlig fremme af samarbejde, koordinering og kapacitetsopbygning i handicapbevægelsen.

I Nepal oplever NFDN et øget flow af information fra medlemsorganisationerne lokalt til NFDN's nye provinsstruktur, samt at medlemsorganisationerne bruger NFDN's hjemmeside og materialer i større omfang. Det vurderes, at dette er affødt af den årlige generalforsamling (afholdt i april 2019), men også af at NFDN har sat fokus på dataindsamling via medlemsorganisationer i forbindelse med lokal fundraising og lobbyarbejde.

CASE: NEPAL 2019

Blandt andet tilskyndet af DH, i samarbejde med NFDN's norske partner FFO, har NFDN øget fokus på kapacitetsopbygningen af medlemsorganisationer lokalt, således at de (og ikke NFDN) bliver i stand til at løfte dataindsamling og fortalrarbejdet på lokalt niveau. Konkret kommer det til udtryk i designet af et projekt, som løber fra 2020. DH har i slutningen af 2019 præsenteret NFDN's ændrede politik og også projektplanerne for de danske Nepal-aktive handicaporganisationer for at få deres input og sikre, at deres partnere er opmærksomme på den nye tilgang, og at arbejdet koordineres.

I Rwanda har der de seneste år været en lille stigning i antallet af medlemsorganisationer fra otte i 2010, hvor NUDOR blev dannet til 13. I 2019 har DH og NUDOR støttet etableringen af to nye handicaporganisationer, og de forventes optaget som fulgyldige medlemmer i 2020. NUDOR inddrager medlemsorganisationerne på en række vigtige områder. Blandt andet agerer NUDOR sekretariat for flere koordineringskomiteer, hvoraf DH har støttet arbejdet i to: Handicapkonventionskomitéen og komiteen for inklusiv uddannelse. Alle medlemsorganisationerne er repræsenteret i disse komiteer, og udover koordinering foregår der også kapacitetsopbygning af medlemmerne. Uddannelseskomiteen har blandt andet lavet en tre-årig plan for fortalervirksomhed, og der har været træning af medlemsorganisationerne omkring dokumentation til brug for fortalervirksomhed. I 2019 har DH også støttet NUDOR i afholdelse af koordinationsmøder, hvor alle NUDORs medlemsorganisationer og partnere, inkl. donorer, mødes for at koordinere, diskutere fokusområder og andre forhold i relation til paraplyorganisationens virke. Samspillet imellem NUDOR og flere af medlemsorganisationerne (især RUB og RNUD) har spillet en stor rolle i forhold til et *inclusive education*-projekt, som er støttet af Spejderhjælpen og DH. Eksempelvis er kapaciteten på projektets pilot-skoler udviklet til at kunne inkludere børn med syns- og hørehandicap, blandt andet gennem træning og teknisk støtte.

DH organiserede i 2019 også en træning i den engelske udgave af Handicappuljens håndbog for økonomistyring for de organisationer i Rwanda, der modtager danske midler (RUB, RNUD, NOUSPR, UWEZO og NUDOR). Træningen blev foretaget af den finansielle controller, som er deltidsansat af DH i Rwanda. Den finansielle controller har efterfølgende udarbejdet administrative kapacitetsanalyser af de fem organisationer, som

danner udgangspunkt for kapacitetsopbygning i partnerskaberne mellem de danske handicaporganisationer og deres partnere. DH har støttet SIND og deres partnerorganisation i Rwanda med afholdelsen af en ekstraordinær generalforsamling, oprydning i en korruptionssag, samt med etablering af et midlertidigt kontor i NUDORs bygning, for at forhindre organisationens kollaps, nu hvor SINDs partnerskab er sat på pause på grund af samme korruptionssag.

I Ghana har GFD i 2019 fået et nyt medlem, Ghana Stammering Association. GFD har således nu ni medlemsorganisationer og repræsenterer yderligere en handicaptypen. Beskæftigelse har gennem de seneste år være et emne, der har samlet handicapbevægelsen i Ghana, og samarbejdet mellem GFD og medlemsorganisationerne er via forskellige tiltag blevet yderligere styrket i løbet af 2019. 2019 var det sidste hele implementeringsår af GFD's beskæftigelsesindsats Integrated formal Employment Project for Persons with Disabilities in Ghana, som DH er partner på. DBS' partnerorganisation Ghana Blind Union (GBU) har sideløbende implementeret et beskæftigelsesprojekt under Handicappuljen, og koordineringen mellem GBU og GFD, samt Ghana Society of the Physically Disabled (GSPD) fremhæves som velfungerende på både på nationalt og på distriktsniveau. Her har især GBU været god til at dele erfaringer og læring fra deres beskæftigelsesindsats med GFD, GSPD og også andre medlemsorganisationer.

Det kan ofte være vanskeligt at dokumentere resultatet af en paraplyorganisationens arbejde, og derfor var det meget positivt, at en del af de outcomes, som blev høstet i en outcome-harvesting workshop i Ghana i 2019 for alle partnere (fem ghanesiske, fire danske samt DH), som del af afslutningen af det store fællesprojekt, var med til at synliggøre samarbejdet i bevægelsen, herunder hvordan paraplyorganisationen bidrager og er med til at støtte partnerne i arbejdet med at generere resultater.

Samlet set har DH i 2019 sat fokus på at støtte samspillet mellem DH's landeprogrammer og medlemsorganisationernes projekter. Især mindre danske organisationer ser en fordel i at være repræsenteret i lande, hvor DH og/eller andre danske medlemsorganisationer arbejder. Det giver mulighed for at trække på ansatte, som derved kan støtte flere partnerskaber i partnerlandet til at hjælpe med alt fra logistik, administration, netværk og mere projektrelaterede analyser. Der er forskellige modeller for samspillet: Rwanda med en finansiel controller, Uganda med fælles projektkontor, Nepal samfinansiering af en liason officer, eller som DHF, der i Uganda, Vietnam og Latinamerika har projektkontorer, som med brug af forskellige modeller understøtter andre danske medlemsorganisationer i landet.

Samarbejde og koordinering mellem handicap-paraplyorganisationerne og medlemsorganisationerne kan være en måde at sikre, at særlige handicapgrupper kommer på dagsordenen hos paraplyorganisationen. Grupper, som ikke hidtil har været omfattet af paraplyorganisationens indsatser eller repræsentation, får derved mulighed for at præge dagsordenen, der løftes i fællesskab, og derved har bedre mulighed for at blive bragt i spil. Et større fokus på paraplyorganisationens rolle og sydpartnernes samspil kan øge potentialet til at fremme en fælles dagsorden, for eksempel via dataindsamling som understøtter fortalerarbejdet på nationalt

og lokalt niveau eller input til fælles konventionsprocesser. Alt i alt giver det, at flere danske handicaporganisationer samt DH er til stede i et givent land, en langt bedre mulighed for at kunne understøtte hele handicapbevægelsen og ikke kun enkelte handicaporganisationer. Det er dog væsentligt at have for øje, at der også tænkes i at inddrage handicaporganisationer, der er medlem af paraplyorganisationen i landet, men ikke har en dansk handicaporganisation som partner, så koordinationen ikke utilsigtet bidrager til at udelukke organisationer. DH oplever at kunne tilbyde en mere kvalificeret støtte, når flere medlemsorganisationer er engageret i samme land som DH, idet det er muligt at trække på landekendskab og kontakter og kendskab til medlemsorganisationerne i landet. Monitoreringsrejser kan kombineres med besøg til medlemsorganisationernes partnere, som igen giver mulighed for fælles sparring i landegrupper i Danmark om alt fra prisniveau, lovgivning og kulturelle forhold til erfaringsudveksling af mere projektrelateret karakter.

Delmål 1.1.2 Diversificering af partners indtægtsgrundlag

Diversificering af partnerens indtægtsgrundlag handler blandt andet om at øge antallet af indtægtskilder og donorer samt reducere den danske andel af de samlede indtægter for dermed at reducere afhængighed af dansk støtte. Som en del af målet om diversificering af indtægtsgrundlaget sætter resultatrammen 2019-2021 derfor fokus på udarbejdelse af organisationsregnskaber. Det kræver transparens fra sydpartnerens side. Et organisationsregnskab giver indblik i det samlede indtægtsgrundlag, og det vil kunne forebygge dobbelt betaling til aktiviteter fra forskellige donorer.

Hos paraplyorganisationerne kan udarbejdelsen af et samlet organisationsregnskab både give overblik og mulighed for koordinering på tværs af partnere og projekter, ligesom det vil sætte fokus på administrative ressourcer og behovet for støtte til kerneudgifter. DH har som et krav til egne partnerorganisationer, at reviderede organisationsregnskaber udarbejdes og deles. For at fremme udarbejdelse af organisationsregnskaber bidrager DH og medlemsorganisationerne i nogle tilfælde med en relativt større andel af udgifterne til revision af en paraplyorganisations regnskab i en periode.

I Nepal har NFDN delt sit globale regnskab med DH, som blandt andet viser, at NFDN's lobby-arbejde og pres på regeringen har båret frugt, idet det er lykkedes NFDN at øge statens tilskud til NFDN både føderalt og i provinserne. DH og NFDN's norske partner, FFO, har bidraget til NFDN's planer om at afholde et partnermøde i 2020, og til at organisationen fremadrettet udvikler et globalt budget med alle organisationens projekter, som vil blive delt med partnerne og derved øge transparens i og koordinering af indsatserne.

	Partneres total omsætning i danske kr.			DH andel af partneres omsætning		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
GFD/Ghana	10.586.445	7.563.567	4.911.122	18%	19%	18%
NFDN/Nepal	2.848.969	2.559.716	4.222.098	21%	31%	21%
NUDOR/Rwanda	6.568.545	10.669.165	13.635.623	12%	8%	8%

Tabel 2

DH har ved at insistere på udarbejdelsen af et samlet/konsolideret organisationsregnskab for NUDOR i Rwanda, og efterfølgende støtte til koordinationsmøder imellem alle NUDORs partnere, opnået fokus på størrelsen af driftsudgifterne og betydningen heraf for organisationens bæredygtighed, både ved om muligt at reducere driftsudgifterne og ved at få andre donorer til at bidrage mere til driften, så DH's andel heraf reduceres. NUDOR har omkring 10 partnerskaber/donorer og har været god til at øge og diversificere sine indtægtskilder. Organisationen er dog næsten rent projektfinsieret med kun meget begrænsede indtægter fra sine medlemsorganisationer og dermed meget begrænsede uøremærkede indtægter.

I Ghana har GFD gennem mange år delt deres organisationsregnskab. Det giver et godt fundament for at støtte GFD i arbejdet med at sikre, at alle donorer bidrager til organisationens driftsudgifter. DH har gennem årene betalt en stor del af udgifterne til revision af GFD's organisationsregnskab men ønsker på sigt, at andre donorer bidrager med en større andel. GFD har endnu ikke afholdt partnermøder og dermed har der endnu ikke været en platform, hvor en fælles dialog om dette har fundet sted.

DH rådgiver medlemsorganisationerne til, at deres partnere får lavet organisationsregnskaber fremfor kun projektrengnskaber – især hvis partneren forvalter større bevillinger. DH søger sammen med medlemsorganisationerne at sætte fokus på dette overfor deres partnere. Men ikke alle partnerorganisationer er lige indstillede på at give andre det indblik i indtægter og udgifter, som et samlet organisationsregnskab giver mulighed for. Nogle bestyrelser frygter, at det kan betyde færre midler, herunder reduktion i de økonomiske tilskud, der gives til bestyrelser for deres arbejde. Med henblik på at støtte differentiering af indtægter støtter DH og medlemsorganisationerne kapacitetsopbygning med fokus på fundraising, herunder udvikling af fundraising-strategier, som også indgår i stort set alle exit-projekter samt projekter, der har kørt over længere tid.

Delmål 1.1.3 Geografisk dækning i partnerlande

Den lokale organisering af mennesker med handicap indenfor en national organisation kan skabe sammenhold mellem mennesker lokalt, danne ramme for at vælge legitime repræsentanter, tilbyde medlemsaktiviteter og styrke medlemmers viden om deres rettigheder og muligheder. Dette arbejde er helt afgørende for at styrke livskvalitet, demokratisk organisering og fortalrarbejde lokalt, hvor beslutninger om lokalpolitik og

udmøntningen af budgetter træffes. Mennesker med handicap kan have svært ved at være mobile, både grundet deres handicap men også på grund af det stigma, der møder dem i samfundet, inklusiv i offentlig transport, og derfor giver det mening at etablere en struktur, som møder folk der, hvor de bor. Det er dog også erfaringen, at det kan være både dyrt og omstændeligt at opbygge og vedligeholde en organisations lokale strukturer. Arbejdet med at etablere og styrke decentrale enheder af organisationer af mennesker med handicap, enten på distrikts- regions- eller provinsniveau, indgår som en vigtig del af arbejdet med at styrke den organisatoriske udvikling. Resultatrammen 2019-2021 sætter fokus på at monitorere antallet af partnerorganisationers decentrale administrative enheder.

NFDN har med den nyetablerede provinsstruktur øget fokus på at styrke kapaciteten hos lokale, selvstændige handicaporganisationer til at kunne varetage denne opgave. I Rwanda har NUDOR ikke en formel lokal organisering, da erfaringen er, at det er for omkostningstungt. Hovedparten af NUDORs medlemsorganisationer ønsker ikke, at paraplyorganisationen skal repræsentere dem eller engagere sig lokalt. Flertallet af handicaporganisationerne i Rwanda er heller ikke selv forankret lokalt, hvilket er en udfordring for handicapbevægelsens repræsentation i lokalstrukturer og for fortalervirksomhed lokalt.

I Ghana er GDF repræsenteret i 10 ud af 16 regioner med en 'Regional Delegates Assembly' som den øverste beslutningstager på regionalt niveau. GFD er repræsenteret i over 200 af landets 260 distrikter med en 'District Executive Committee'. En af distriktsafdelingernes vigtigste rolle er at monitorere administration og udbetaling af den del af distriktsbudgettet, der er øremærket til mennesker med handicap. Denne del udgør 3% af distriktsbudgettet.

Da der er gode grunde til at støtte lokal organisering af handicaporganisationerne, mens det samtidig er svært for organisationerne at opretholde i praksis, afholdte DH i foråret 2019 et erfaringsudvekslingsmøde om arbejdet med at styrke lokalorganisering. Fire medlemsorganisationer (Epilepsiforeningen, SIND, DBS og DHF) delte deres erfaringer fra projekter afsluttet i 2018. Den samlede erfaring, der kom frem på mødet er, at motivationen for at organisere sig afhænger af om man kan se, at det gør en forskel, f.eks. at det at være organiseret giver adgang til økonomiske ressourcer gennem deltagelse i låne-spare grupper eller i indkomstgenererende aktiviteter, til psykosocial støtte, sparring eller viden om f.eks. rettigheder. Lokalafdelinger kan derudover styrke hovedorganisationens legitimitet, dokumentere problemer, som kan bruges i fortalervirksomhed nationalt, og monitorere om ny lovgivning føres ud i livet.

1.5 Fortalervirksomhed (delmål 2)

Projekterne under Handicappuljen har et stort fokus på fortalervirksomhed og strategiske partnerskaber. I perioden 2019-2021 har DH et øget fokus på fælles initiativer på tværs af den nationale handicapbevægelse omkring fortalervirksomhed. Dette inkluderer muligheden for at igangsætte studier, der kan informere forta-

lervirksomhed, ligesom det inkluderer at fremme brugen af viden om relevante internationale dagsordner og processer relateret til eksempelvis Verdensmålene, data og rapportering til FN's Handicapkomité.

DELMÅL 1.2

At holde beslutningstagere ansvarlige for at opfylde og beskytte rettigheder anses som en strategisk kerneopgave for den samlede handicapbevægelse i lande i Syd, og bevægelsen arbejder kvalificeret med fortalervirksomhed, der trækker på internationale erfaringer.

Target 2021 (outcome for hele bevægelsen)	Vigtigste resultater 2019
<p>1.2.1 Stigende og effektiv involvering af handicapbevægelser i syd i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handicapkonventions-rapportering, eksaminations- og især opfølgingsprocesser. - Lovgivnings- og policy processer 	<p>Ghana: Proces omkring civilsamfundsrapport til Handicapkomitéen igangsæt.</p> <p>Nepal: Etablering af komitéer til monitorering af Handicapkonventionen på føderalt niveau i 2019.</p> <p>Rwanda: Succesfuld koordinering og repræsentation af Rwandas handicapbevægelse under Rwandas eksamination i FN's Handicapkomité resulterede i både statslige forpligtelser og klare anbefalinger fra komiteen.</p>
<p>1.2.2 Stigende og effektiv involvering af handicapbevægelser i syd i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at sikre implementering af national lovgivning, policy og programmer. 	<p>Ghana: Revideret udkast til 'Employment Equity Policy' er udarbejdet og næsten klar til at blive fremsendt til regeringen.</p> <p>Nepal: Udvikling af redskab til monitorering af rettigheder for mennesker med handicap sm. NHRC.</p> <p>Rwanda: Godkendelse af en inklusiv uddannelses politik/curriculum for læreruddannelse indeholder nu inklusionsmoduler – NUDOR har advokeret for dette igennem flere år.</p>

Tabel 3

Delmål 1.2.1 CRPD-rapportering, eksaminations- og især opfølgingsprocesser

Et vigtigt indsatsområde i samarbejdet med sydpartnere er støtte til at monitorere implementeringen af Handicapkonventionen, som alle DH's tre partnerlande har ratificeret. DH har fokus på monitorering af de elementer, som FN's Handicapkomité inkluderer i deres List of Issues til regeringerne som resultat af evaluering af opfyldelsen af Handicapkonventionen. Det sker dels gennem at fremme at handicaporganisationerne spiller en stærk rolle i udarbejdelse af civilsamfundsrapporter til Handicapkomitéen, til deres aktive deltagelse i sessioner med Handicapkomitéen, samt ikke mindst i opfølgningen mellem sessioner med komitéen, og hvordan anbefalingerne får indflydelse på nationale lovgivningsprocesser.

Status på CRPD rapporteringsproces i DH-partnerlande				
	2017	2018	2019	2020
Civilsamfundsrapport	Nepal	Rwanda	Ghana	Ghana
Pre-session	Nepal	Rwanda		
Session		Nepal	Rwanda	
Opfølgning			Rwanda, Nepal	Nepal, Rwanda

Tabel 4

I Nepal har NFDN i 2019 som opfølgning på Handicapkomitéens evaluering af Nepals regering etableret monitoreringskomiteer på føderalt niveau. Monitoreringskomitéerne vil bruge anbefalingerne fra FN's Handicapkomité som en guide til, hvor implementeringen skal forbedres og udvælge de anbefalinger, som det er relevant for paraplyorganisationen at adressere. NFDN vil træne medlemsorganisationer lokalt i at indsamle data på udvalgte områder og selv stå for indsamling af data på provinsniveau. Data skal bruges til at påvirke regeringen på alle niveauer til at implementere de nødvendige tiltag i den nationale lovgivning, i kombination med træning i Handicapkonventionen, samt konkret rådgivning og sparring.

DH har haft fokus på at klæde denne nyetablerede monitoreringskomité på til at varetage opgaven, særligt fordi erfaringer fra andre lande viser, at opfølgningen på anbefalingerne og implementeringen af Handicapkonventionen ofte ikke er tilstrækkelig koordineret. DH tog derfor initiativ til et kursus for monitoreringskomitéen, som byggede på træningsprogrammet BRIDGE. Kurset lå umiddelbart forud for den regionale BRIDGE-træning, der blev afholdt i Nepal, og kunne således trække på undervisere og ressourcer herfra. Træningsprogrammet BRIDGE sætter fokus på at styrke fortalervirksomhed i relation til Handicapkonventionen og Verdensmålene.

CASE: NEPAL 2019

DH arrangerede et intensivt kursus i Verdensmålene og Handicapkonventionen for NFDN i Nepal og sikrede, at to repræsentanter fra partnere til danske Nepal-aktive handicaporganisationer også blev inviteret. Dette var en mulighed for også i Danmark at mødes med de Nepal-aktive handicaporganisationer og diskutere, hvordan arbejdet med Handicapkonventionen og FN's Handicapkomité's anbefalinger til den nepalesiske stat kan bruges i udviklingssamarbejdet, dels med paraplyen og dels med handicaporganisationernes partnere i Nepal, og hvordan aktiviteterne kan supplere hinanden.

NFDN er desuden koordinator for en styregruppe på Handicapkonventionen under det civilsamfundsetablerede "Human Rights Treaty Monitoring Coordination Center/HRTMCC", der overvåger implementeringen af alle traktater. Styregruppen har syv repræsentanter fra handicaporganisationerne, og NFDN søger at koordinere arbejdet her med arbejdet i NFDN's monitoreringskomitéer.

Med støtte fra DH har NUDOR i Rwanda koordineret handicapbevægelsens input og deltagelse i eksaminationen af Rwanda under FN's Handicapkomité i 2019. Det resulterede i en bred repræsentativ deltagelse fra handicapbevægelsen og et velforberedt indlæg i Genève, april 2019. Også DBS var involveret i denne proces i samarbejde med DH. Det samme har gjort sig gældende i relation til opfølgningen af anbefalingerne fra Handicapkomitéen. Sideløbende med eksaminationen under Handicapkomitéen i Genève støttede DH, at repræsentanter fra fire af NUDORs medlemsorganisationer deltog i et Training of Trainers træningsmodul under BRIDGE-programmet.

CASE: RWANDA 2019

Klaus Lachwitz (President, Inclusion International/IDA Board-member) skrev i en mail til EDF's bestyrelse: "In the afternoon I took part in meetings organized by Marine Uldry, EDF, and Silvia Quan, IDA, with representatives from Turkey and Rwanda as the CRPD States Reports delivered by these two countries are checked in the coming days by the CRPD-Committee. I was absolutely impressed, in particular by the delegation from Rwanda as I have never seen before such a diversity of persons with different disabilities: There were deaf, deaf-blind and blind persons, a self-advocate with intellectual disability, a lady in a wheelchair, a man with prosthesis, a man with albinism and a small lady with walking problems guided by the chair of the national umbrella DPO from Rwanda. Really, an amazing and well-prepared delegation!"

Resultatet af Rwandas eksamination under FN's Handicapkomité var dels nogle indrømmelser og forpligtigelser fra statens side, som handicapbevægelsen nu kan holde regeringen fast på, og dels nogle anbefalinger fra komiteen, som handicapbevægelsen bruger i sit fortalerarbejde. DH støtter NUDOR i at arbejde både med implementering og monitorering af anbefalingerne, blandt andet ved at lave en strategisk ramme for opfølgningen. Der er taget initiativ til at udvikle en implementerings- og monitoreringsplan sammen med Rwandas Handicapråd/National Council for Persons with Disabilities (NCPD), som er en statslig instans, men det er man ikke i mål med endnu. NUDOR har til gengæld etableret et samarbejde med andre rettighedsbaserede civilsamfundsorganisationer¹ med henblik på at monitorere implementeringen af diverse anbefalinger fra Handicapkomitéen.

I Ghana blev statens første CRPD-rapport afleveret til FN's Handicapkomité i 2018, hvilket er seks år efter, at konventionen blev ratificeret af den ghanesiske stat. I 2019 har GFD sammen med medlemsorganisationerne igangsat processen med at udvikle civilsamfundets CRPD-rapport. En teknisk komité med repræsentanter fra både medlemsorganisationerne og eksterne eksperter er blevet nedsat, og de har lavet konsultationer med

¹ Legal Aid Forum (LAF), HAGURUKA (local NGO for "Defense of Women and Childs Rights"), Human Right First Rwanda Association (HRFRA), Great Lakes Initiatives for Human Rights Development (GLIHD), Collectif des Ligues et Associations de Defense des Droits de l'Homme au Rwanda (CLADHO).

andre interessenter med henblik på at samle information og idéer som input til civilsamfundsrapporten. Samtidig er der etableret dialog med IDA for at få et klarere billede af mulighederne for teknisk støtte og hjælp fra IDA, også i relation til kvalitetssikring af rapporten.

Delmål 1.2.2 Påvirkning af national lovgivning, politikker og programmer

Et vigtigt indsatsområde i samarbejdet med sydpartnere er støtte til at påvirke lovgivning og politikudviklingsprocesser og dermed skabe grundlaget for forandringer, der har potentiale til at nå ud til mange mennesker med handicap. Megen god lovgivning bliver ikke ført ud i livet, og derfor er implementering af lovgivningen afgørende for at skabe reelle forandringer. DH og medlemsorganisationerne har derfor fokus på at styrke sydpartnernes arbejde med at påvirke myndigheder, sådan at de i højere grad sikrer implementering af national lovgivning og politik.

NFDN har skubbet aktivt på for at få regeringen til at etablere National Direction Committee. Oprettelsen af denne komité er dikteret af Act on the Rights of Persons with Disabilities og komitéen skal monitorere implementeringen af selv samme lov, samt rådgive ministerier og regeringen om hvordan forholdene for mennesker med handicap bedst forbedres. Grundet presset fra handicapbevægelsen har Ministry of Women, Children and Senior Citizens bl.a. inviteret NFDN og andre repræsentanter fra handicapbevægelsen med på råd i forhold til at få nomineret medlemmer til komitéen og etablerer komitéen. I 2019 var halvdelen af de i alt 29 medlemmer nomineret, men det går langsomt og NFDN arbejder derfor fortsat hårdt på at få ministeret til at fuldende etableringen, så den kan komme i gang med arbejdet.

National Policy and Plan of Action on Disability (NPPAD), som NFDN for flere år siden var primus motor i at udvikle, så den var i overensstemmelse med Handicapkonventionen, afventer fortsat at blive godkendt af den nepalesiske premierminister. Ministeriet videresendte NPPAD til godkendelse hos præmiereministeren, men uden at inkludere beskrivelse af ansvaret for implementering på provinsregeringer og på lokalt niveau. Efter at NFDN massivt havde lobbyet for at inkludere dette blev resultatet, at præmiereministerens kontor sendte NPPAD tilbage til ministeret, blandt andet med kommentarer om særligt at indarbejde en beskrivelse af provins- og lokalregeringens ansvar for implementeringen. NFDN afventer fortsat at se det næste endelige udkast fra ministeriet.

Samarbejdet med National Human Rights Commission (NHRC) har ledt til udviklingen af et redskab til monitorering af rettigheder for mennesker med handicap, som i første omgang har sat fokus på monitoreringen af børn med handicap, der går i specialklasser og bor på skolerne. Det har givet klarere billede af en bestemt gruppe af mennesker med handicap og deres rettighedssituation, og forventningen er, at NHRC vil fortsætte dette arbejde.

Endelig har NFDN i 2019 arbejdet intenst for at få spørgsmålssettet, der er udarbejdet af den af FN nedsatte Washington Group on Disability Statistics til at identificere mennesker med handicap i forbindelse med data-

indsamling, inkluderet i den kommende nationale folketælling, men NFDN er endnu ikke kommet i mål med dette.

I Rwanda har NUDOR i sit fortalerarbejde også i 2019 fokuseret på adgangen til offentlig transport for mennesker med handicap og inklusiv uddannelse. I relation til transport har det betydet et gennembrud, idet staten har anerkendt behovet og har begyndt at indkøbe busser, som har kørestolsadgang.

Med udgangspunkt i en række holdningspapirer (position papers), og de forpligtigelser der blev fremsat af den statslige delegation under CRPD-eksaminationen i Geneva, har NUDOR gennemført flere fortalermøder med statslige institutioner. Et resultat i 2019 er, at Sundhedsministeriet nu har indvilliget i at starte en proces omkring finansiering af særlige sundhedsydelser for mennesker med udvalgte handicap, herunder medicin og proteser.

Lov vedrørende inklusiv uddannelse er nu endelig blevet vedtaget i 2019, og der er udarbejdet en implementeringsplan, som indeholder en offentlig kampagne på alle landets skoler med markører på handicap, der sætter fokus på i hvilken udstrækning, skolen kan inkludere børn med handicap.

For et par år siden besluttede NUDORs bestyrelse, blandt andet på opfordring fra DH, at etablere fire komitéer med repræsentanter fra NUDORs medlemsorganisationer til planlægning og koordinering af strategiske nøgleområder: uddannelse, sundhed og "economic empowerment", som er temaer reflekteret i NUDORs strategiske plan. Med Rwandas rapportering og eksamination under Handicapkonventionen blev en femte komité for Handicapkonventionen oprettet med den opgave at monitorere implementeringen af Handicapkomitéens anbefalinger. DH har støttet medlemmerne af komitéerne for uddannelse og Handicapkonventionen med kapacitetsudvikling, og uddannelseskomitéens medlemmer har på den baggrund været med til at træne lærere på udvalgte skoler under det inklusive uddannelsesprojekt med Spejderhjælpen.

Da uddannelsessektoren er forankret på distriktsniveau i Rwanda, er det også her det er muligt at påvirke eksempelvis udviklingsstrategier, der udarbejdes i alle distrikterne. Derfor har NUDOR etableret en slags tekniske komitéer (District Steering Committees), der rummer op til 15 personer. NUDOR prøver at få de vigtigste nøglepersoner for uddannelsesområdet med i disse komitéer, f.eks. sector education officer, district education officer, skoleledere, og repræsentanter for handicaporganisationerne. Målet er at skabe en mere sammenhængende implementering af inklusiv uddannelse for børn med handicap samt at medtænke sundhedsområdet i forbindelse med visitering og vurdering af det enkelte barn – hvilket NUDOR har haft god succes med i 2019.

Endelig har Rwanda underskrevet protokollen til "the African Charter on Human and People's Rights on the rights of persons with disabilities in Africa" – noget handicapbevægelsen i Rwanda har lobbyet stærkt for.

I Ghana har GFD arbejdet videre med udarbejdelse af den nationale politik om lighed i beskæftigelse, "Employment Equity Policy". Baggrunden er den, at GFD efter pres på Ministry of Employment and Labour Relation i 2017 fik til opgave af at udarbejde et udkast til politikken, og efter konsultation med forskellige interessenter, herunder medlemsorganisationer, ansatte, bestyrelse og også ministeriet selv, blev udkastet afleveret i 2018. Som opfølgning gennemførte GFD et review af udkastet med henblik på at få yderligere input og også sikre, at såvel rettighedshavere som myndigheder var reflekteret i politikken – og sidst men ikke mindst for at få støtte til at påvirke regeringen i relation til at vedtage politikken. Det endelige dokument blev godkendt af GFD's bestyrelse i 2019 og vil blive genfremsendt til regeringen med henblik på review og vedtagelse i 2020.

Parallelt med dette og for at sikre beskæftigelse for mennesker med handicap, har GFD etableret en række strategiske partnerskaber med arbejdsgivere, rekrutteringsbureauer og uddannelsesinstitutioner. Målet er at give arbejdsgivere en bedre indsigt i potentialet i at ansætte mennesker med handicap.

I 2019 har regeringen deltaget i FN's High Level Political Forum om Verdensmålene, hvor regeringen deltog i Voluntary National Reviews og præsenterede sin rapport på mål 4, 8, 10, 13, 16 and 17. Civilsamfundsorganisationerne deltog også og præsenterede deres civilsamfundsrapport, som blandt andet lægger vægt på de udfordringer, som mennesker med handicap fortsat oplever. GFD har spillet en nøglerolle i udarbejdelsen af rapporten og altså også i at få mennesker med handicap og deres udfordringer inkluderet i rapporten.

Fortalervirksomhed er en strategisk kerneopgave for den samlede handicapbevægelse, og DH søger løbende at afklare, hvordan man bedst muligt kan støtte handicapbevægelsen i dens rolle med at monitorere implementeringen af Handicapkomitéens anbefalinger, og herunder hvordan det udmønter sig i politikudvikling i de respektive lande. Det handler især om støtte til at koordinere handicapbevægelsens arbejde og input nationalt, men også om at opbygge kapacitet særligt i relation til fortalervirksomhed.

1.6 Opfyldelse af rettigheder og forbedrede levevilkår for mennesker med handicap i Syd (delmål 3)

Projekterne indenfor rammerne af Handicappuljen har fortsat fokus på, at personlige medlemmer af partnerorganisationerne støttes til at få større viden om egne rettigheder og udvikling af individuelle kompetencer og færdigheder som forudsætning for, at mennesker med handicap kan tage ansvar for eget liv og tage aktiv del i udviklingen af deres organisationer og det samfund, som de er en del af.

DELMÅL 1.3

Mennesker med handicap i Syd, der involveres direkte i aktiviteter under samarbejdet mellem handicaporganisationerne i Danmark og i Syd, får på bæredygtig vis opfyldt og beskyttet deres rettigheder og oplever forbedrede levevilkår.

Target 2021 (outcome for hele bevægelsen)

1.3.1 Tiltag blandt mennesker med handicap fører til varige forbedringer i opfyldelsen af rettigheder og/eller forbedrede levevilkår.

Alle projekter monitorerer og **rapporterer kønsfordeling** på 'beneficiaries', og kvinder med handicap udgør gennemsnitligt minimum 40% af beneficiaries.

Udvalgte resultater 2019

Ghana: 320 personer har deltaget i beskæftigelsesaktiviteter – 80 har fået job eller praktikplads – heraf har 18 fået fast job.

Nepal: I alt 182 møder for selvhjælpsgrupper på fem lokationer (10-15 deltagere per gruppe). Tre møder for forældre/familiemedlemmer, i alt 67 deltagere.

Rwanda: Offentlig transport-forbedringer for mennesker med handicap: NUDOR har sammen med medlemsorganisationerne lykkedes med at lobbye for fysisk tilgængelige busser – der nu bliver indkøbt – til at starte med i hovedstaden, hvor visse busstrækninger køres af kørestols tilgængelige busser.

386 børn med handicap er kommet i skole; 48 er henvist til offentlige myndigheder for hjælpemidler eller behandling.

Tabel 5

Delmål 1.3.1 Opfyldelsen af rettigheder og/eller forbedrede levevilkår for mennesker med handicap

Handicappuljens projekter dækker over mange forskellige tiltag som træning i fortalervirksomhed og rettigheder, fremme af tegnsprog i forskellige lande, selvhjælpsgrupper, og rehabilitering eksempelvis i form af at modtage psykosocial støtte fra ligesindede. Det har også ført til nye muligheder for børn med handicap, der har fået adgang til uddannelse, samt kompetenceudvikling og beskæftigelsesfremmende aktiviteter for personer med handicap. Endelig har en lang række aktiviteter med fokus på fortalervirksomhed indirekte omfattet tusindvis af personer med handicap i projektlandene.

Der er i 2019 afsluttet tre **mindre udviklingsprojekter** i henholdsvis Myanmar, Nepal, Uganda. Depressionsforeningen har arbejdet med selvhjælpsgrupper i Nepal sammen med partneren KOSHISH. Levevilkårene for mennesker med et psykosocialt handicap i Nepal er vanskelige, og grupperne er skrøbelige. Indsatsen har vist, at konceptet om selvhjælpsgrupper, som bygger på en dansk samtalemodel, der er tilpasset den lokale kontekst, er anvendeligt og fungerer i Nepal. De fleste af deltagerne i grupperne fik det bedre på det personlige plan og også i forhold til familien og lokalsamfundet. Det nævnes i evaluering af indsatsen, at netop det at inddrage familien og klæde dem på til at kunne håndtere en person med et psykosocialt handicap er afgø-

rende for en succesfuld proces i selvhjælpsgruppen. Hvis selvhjælpsgrupperne skal lede til mere varige forbedringer, så er det vigtigt ikke bare at se selvhjælpsgruppen som en ramme for at mødes. Der skal også knyttes aktiviteter til gruppen, hvilket for eksempel kan handle om kreativt arbejde eller indkomstskabende aktiviteter, som er tilpasset de lokale levevilkår, hvorved bæredygtighed og uafhængighed af ekstern støtte tænkes ind fra projektstart.

Epilepsiforeningen og partneren ESAU i Uganda har gennemført projektet "ESAU in Transition", som har haft til formål at bringe ESAU på fode igen efter en turbulent periode, hvor direktøren og grundlæggeren af foreningen døde og efterlod en nyvalgt og forholdsvis uerfaren bestyrelse med hele ansvaret. Et tilbud om intensiv kapacitetsopbygning af bestyrelsen og støtte til ansættelse af en ny direktør blev taget godt imod af ESAUs bestyrelse. Bestyrelsen afsatte mere end 20 dage i løbet af et halvt år til kapacitetsopbygning med et overbevisende fremmøde. Den nyansatte direktør har vist stor interesse og opfindsomhed i forhold til at fastholde bestyrelsens engagement og har samtidig sat målrettet fokus på fundraising til ESAU. En ny strategisk plan og en revideret fundraising-strategi for ESAU, samt andre af foreningens nøgledokumenter, er nu på plads.

I Myanmar har Lev sammen med tre nye partnere arbejdet på at skabe et uformelt netværk med en fælles strategi. Organisationerne er kun nogle få år gamle og mangler en del kompetencer. Det var derfor en forudsætning, at organisationerne gennemførte basal organisationsudvikling, hvis de skulle kunne udføre kvalificeret rettighedsbaseret arbejde. Partnerne har opnået nye kvalifikationer inden for økonomi, HR og kommunikation.

CASE: LEV I MYANMAR

Tre nye partnere i Myanmar skulle støttes i at udvikle et uformelt netværk. Samarbejdet mellem organisationerne havde forud for projektet kun været sporadisk, og de havde været uenige om, hvad der er bedst for mennesker med udviklingshæmning. Nu ville partnerne gerne støttes i **at skabe et uformelt netværk, der skulle sammentømre dem og skabe en fælles platform for vidensdeling og en større politisk fællesstemme for Myanmars handicapparaply** (Myanmar Federation of Persons with Disabilities). Det uformelle netværk blev udviklet forud for projektimplementeringen. Under evalueringen fortalte partnerne, at de planlægger at gøre netværket formelt og mere struktureret.

1.7 Udfordringer, afvigelser og læring

Styrket organisatorisk og politisk kapacitet hos handicapbevægelsen

I strategien for 2019-2021 og den tilhørende resultatramme er der sat fokus på at monitorere forhold, hvor information og kvantitative data ikke nødvendigvis er let tilgængelig. Det handler for eksempel om at fremme, at partnere arbejder med etablering og brug af medlemsdatabaser og om at sætte fokus på økonomisk bæ-

redygtighed ved at opfordre sydpartnere til at udarbejde og dele organisationsregnskaber. Det har givet anledning til at overveje tilgangen til monitorering og herunder, hvordan det er muligt at skabe en balance mellem på den ene side et fokus på at dokumentere målbare resultater, og på den anden side at undersøge og dokumentere selve forandringsprocessen, f.eks. gennem læringsspørgsmål og samtale om disse, men også ved brug af andre kvalitative metoder.

Samspil mellem paraplyorganisation og medlemsorganisationer

Samspillet mellem paraplyorganisationen og medlemsorganisationerne både i Danmark og i det Globale Syd er ikke noget, der kan tages for givet. Der skal være en motiverende faktor, for at medlemsorganisationerne prioriterer samarbejdet og ikke blot egne partnerskabsprojekter, der typisk har et begrænset tematisk, tidsmæssigt og geografisk fokus. Forskel i projektperioder kan virke som en begrænsende faktor i samspillet mellem DH's partnerskabsprojekter og medlemsorganisationernes projekter.

Arbejdet med at styrke samspillet med og mellem medlemsorganisationerne, paraplyorganisationerne og sydpartnere er ikke uden udfordringer, for der er kamp om ressourcerne lokalt og også om at få omtale i medierne. Der kan være både historiske og handicapspecifikke forhold, for eksempel eksisterende netværk og partnerlande, der har indflydelse på, hvor det giver bedst mening for en medlemsorganisation at engagere sig. Medlemsorganisationerne sætter pris på fleksibilitet i relation til lande og partnervalg. Når det er sagt, så er tendensen i 2019, at flere organisationer har engageret sig i både Nepal og Rwanda, hvor DH også er til stede, ligesom mindre medlemsorganisationer, som udvider antal af partnere og lande, engagerer sig, hvor større medlemsorganisationer er til stede (for eksempel i Bolivia og Myanmar).

DH vil de kommende år arbejde for at styrke samspillet med og mellem medlemsorganisationerne, paraplyorganisationerne og sydpartnere ved at identificere tværgående temaer, eksempelvis omkring prioriterede emner for fortalervirksomhed eller kapacitetsudvikling, der efterspørges af flere organisationer.

DEL 2: FOLKELIG FORANKRING OG ENGAGEMENT I DANMARK

Det overordnede formål med mål 2 er at styrke den folkelige forankring og engagement i det internationale udviklingssamarbejde blandt de danske handicaporganisationer. Det handler både om at skabe engagement og kapacitet blandt de organisationer, der allerede er internationalt engagerede, at skabe kendskab og opbakning generelt i handicapbevægelsen til handicapbevægelsens og Danmarks udviklingssamarbejde, samt at skabe opmærksomhed om handicapbevægelsens udviklingssamarbejde i den brede danske befolkning. Den folkelige forankring og engagement adresseres i tre delmål, der går på henholdsvis forankring i handicapbevægelsen, oplysning internt i handicapbevægelsen og eksternt udenfor handicapbevægelsen, samt kapacitetsopbygning af de danske handicaporganisationer.

MÅL 2

Folkelig forankring gennem øget engagement blandt DH's medlemsorganisationer i det internationale udviklingssamarbejde

Delmål	Vigtigste resultater 2019
2.1 Flere handicaporganisationer og flere frivillige fra de engagerede organisationer involverer sig i internationalt udviklingsarbejde	<ul style="list-style-type: none">- Baseline på frivillige i organisationer, der søger Handicappuljen- Forenklingstiltag: håndbog i projekt- og økonomistyring, ny hjemmeside, video om Handicappuljen og andre tiltag på repræsentantskabsmødet
2.2 Kendskabet og opbakningen til internationalt udviklingsarbejde, der inkluderer mennesker med handicap, øges i handicapbevægelsen og i befolkningen	<ul style="list-style-type: none">- Tiltag på repræsentantskabsmødet- Deltagelse på Folkemødet: arrangement om Leave No One Behind i Verdensmålenes telt- Opstart af nyt samarbejde med Spejderhjælpen og Lev- Kampagne med Operation Dagsværk og SUMH- Videreførelse af den taktile udstilling "Sammen er vi stærke" af DBS, DHF, DDL og Lev.- Podcastserien "The Disabled Development Goals" i tre afsnit om Verdensmålene og inklusion af unge med handicap af SUMH.

2.3 Sammen opbygger den danske handicapbevægelse kapacitet til at styrke det internationale udviklingssamarbejde

- Udvikling af strategisk papir for kapacitetsopbygning (udkast)
- Håndbog i projekt- og økonomistyring færdig og lanceret med træning i håndbogens værktøjer
- Outcome harvesting workshop i Ghana
- Udvikling af partnerskabspolitik igangsat
- To møder i møderække om Verdensmålene: data og monitorering, formidling og forankring
- Erfaringsudvekslingsmøder mellem medlemsorganisationerne

2.1 Engagement i handicapbevægelsen

I 2019 etablerede DH en baseline på frivillighed blandt medlemsorganisationer og øvrige internationalt engagerede handicaporganisationer, hvor der blandt andet blev set på antallet af engagerede frivillige og måder hvorpå frivillige er involveret i arbejdet. Ikke overraskende viste det sig, at der er stor variation blandt organisationerne. I nogle organisationer er det frivillige, der bærer det internationale arbejde, mens der hos andre er få eller slet ingen frivillige involveret. Baseline bidrager til at informere DH's fremtidige tiltag til at understøtte medlemsorganisationernes internationale udviklingssamarbejde.

2.1.1 Ny hjemmeside

DH færdiggjorde i 2019 en længere proces omkring organisationens visuelle identitet. Det kulminerede i august med lanceringen af et nyt logo, et nyt udtryk og en helt ny hjemmeside. Sidstnævnte lever nu også op til de nyeste standarder for tilgængelighed. Tidligere var den internationale del af DH's hjemmeside adskilt på en separat side, men den er nu blevet en integreret del af hele DH's hjemmeside og har fået en mere prominent plads. [DH's nye hjemmeside kan besøges her.](#)

Bag processen ligger et grundigt arbejde i at forenkle hvad der vedrører Handicappuljen, så det er nemt og tilgængeligt at finde formater, retningslinjer og andre relevante dokumenter for puljens ansøgere. Samtidig er der tænkt over kommunikationen om handicapbevægelsens internationale udviklingssamarbejde generelt samt formidlingen af både puljens projekter og DH's egne projekter, så resultaterne herfra i højere grad henvender sig til en ekstern målgruppe. Med den nye hjemmeside er der ligeledes øget fokus på at kunne finde oplysninger om inklusion af mennesker med handicap rettet mod personer udenfor handicapbevægelsen.

2.1.2 Repræsentantskabsmøde

I oktober afholdte DH repræsentantskabsmøde for medlemsorganisationer og lokalafdelinger. På sidste repræsentantskabsmøde i 2017 blev det internationale arbejde for første gang promoveret, og igen i 2019 var det internationale område repræsenteret i programmet. En ud af tre afholdte temacaféer havde igen et in-

ternationalt fokus. Denne gang var fokus på Verdensmålene, med oplæg fra en medlemsorganisation, en lokalafdeling og DH's afdeling for internationalt samarbejde, med efterfølgende diskussion blandt deltagerne.

I salen fik alle deltagere vist en video om Handicappuljen, der fortæller om puljen kort, og formidler udvalgte resultater fra nogle af medlemsorganisationerne og deres projektarbejde. [Find videoen om Handicappuljen her](#). Det internationale område var også synligt dels i salen gennem kampagnematerialet fra Operation Dagsværk og dels i foyeren med vandreudstillingen "Sammen er vi stærke" (se afsnit 2.2.1).

2.2 Oplysning i Danmark

Samlet er både medlemsorganisationerne og DH engageret i oplysning både internt og eksternt. Efter en periode med fokus på at få den interne kommunikation i handicapbevægelsen godt i gang, har DH i 2019 i højere grad centreret kommunikationsarbejdet omkring det eksterne spor, som beskrives i afsnittene nedenfor.

DH's interne kommunikation foregår primært gennem DH's to nyhedsbreve til handicapbevægelsen og interessenter, som er det ugentlige Nyt fra DH og det månedlige Internationalt Nyt fra DH, samt gennem DH's profiler på sociale medier. De internationalt engagerede i DH's medlemsorganisationer er stærke ambassadører for det internationale udviklingssamarbejde, der finder sted i regi af Handicappuljen. Handicaporganisationernes bagland består af tilsammen 340.000 medlemmer, hvoraf kun et fåtal er engagerede i det internationale udviklingssamarbejde. Baglandet udgør således en stor platform for formidling om hvordan mennesker med handicap i det Globale Syd arbejder for at opnå lige rettigheder gennem partnerskaber med de danske handicaporganisationer. DH's medlemsorganisationer når ud til baglandet gennem de sociale medier, artikler på hjemmesider, i nyhedsbreve og medlemsblade, samt via medlemsmøder og generalforsamlinger.

2.2.1 Medlemsorganisationernes eksterne oplysning

Oplysningspuljen i DH kører fortsat, og de aktiviteter, der i 2019 fandt sted med finansiering fra puljen, var fortsættelse af udstillingen "Sammen er vi stærke" af DBS, DHF, DDL og Lev. Udstillingen omhandler en fælles indsats i Ghana og de fire danske handicaporganisationers arbejde med inklusion af mennesker med handicap. Den interaktive udstilling er taktil, og portrætterer fire mennesker med handicap og deres arbejde med rettigheder. Oplysningspuljen finansierede at den allerede eksisterende udstilling kunne vandre rundt i landet for at skabe større eksponering. Udstillingen blev under vandringen set af besøgende og ansatte på 10 institutioner i Danmark, blandt andet Udenrigsministeriet, universiteter og forskellige udviklingsorganisationer.

Oplysningspuljen finansierede også tilblivelsen af en podcastserie om Verdensmålene og inklusion af unge med handicap, som frivillige i SUMH står bag. Podcastserien "The Disabled Development Goals" giver indblik i

SUMHs internationale arbejde og i de projekter, de sammen med deres partnere arbejder med. Serien fokuserer særligt på Verdensmålenes princip "Leave No One Behind", og hvordan det kommer til udtryk i SUMHs udviklingssamarbejde. Der er tre afsnit i serien, der hver tager udgangspunkt i et Verdensmål: mål 4 om uddannelse, 10 om ulighed og 17 om partnerskaber. [Alle afsnit findes på PodBean](#). [De kan også findes i iTunes](#).

2.2.2 Verdensmålene på Folkemødet og på den internationale Handicapdag

Afdelingen for Internationalt Samarbejde deltog igen i 2019 på Folkemødet, hvor DH blandt andet stod i spidsen for et arrangement i Verdensmålenes Telt om "Leave No One Behind". Arrangementet "Er Verdensmålene virkelig for alle?" blev holdt i samarbejde med syv andre organisationer, der hver repræsenterede en marginaliseret gruppe. Resultatet af arrangementet blev otte gode råd til at sikre, at ingen lades i stikken, formuleret af organisationerne og de fremmødte deltagere. De gode råd til hvordan mennesker med handicap og andre marginaliserede grupper får del i udviklingen blev overrakt til beslutningstagere under arrangementet. [Find de otte gode råd i denne video](#). [Hør også DH's internationale chef dele højdepunkterne fra DH's deltagelse i Folkemødet i denne video](#).

Verdensmålene var også omdrejningspunktet for det internationale bidrag til årets handicapdag den 3. december. Bidraget var en udstilling om handicap i Verdensmålene, hvor unge gymnasieelever fortolkede handicap i 12 delmål gennem billeder fra handicapbevægelsens arbejde i det Globale Syd. Som i 2018 var DH vært for et stort arrangement i Handicaporganisationers Hus for handicapbevægelsen, samarbejdspartnere og øvrige relevante aktører, hvor programmet blandt andet bød på indlæg fra Morten Østergaard fra det Radikale Venstre. Udstillingen udgjorde udsmykningen under den efterfølgende reception.

2.2.3 Kampagne med Operation Dagsværk om unge med handicap

Sammen med SUMH vandt DH i 2018 projektet hos Operation Dagsværk (OD). Det betød at hele 2019 gik med at forberede og føre kampagne i Danmark frem til Dagsværkdagen den 6. november, hvor elever på landets ungdomsuddannelser gav en dag af deres uddannelse for at unge med handicap i Uganda kan få en.

I alt arbejdede omkring 15.700 elever og tjente lidt over 3,7 mio. kr. til et projekt, der starter i 2020. Udover at indtjene penge til projektet, oplyste kampagnen danske unge om handicap og inklusion. Det har været unikt for DH at få mulighed for at nå så mange unge i Danmark gennem kampagnen, og fortælle at unge med handicap kan og vil bidrage – i Uganda såvel som i Danmark.

3,7
MIO. KR.
INDTJENT

60
OPLÆG PÅ SKOLER
FOR 40.000 ELEVER

15.700
ELEVER
ARBEJDEDE

135
GANGE I
MEDIERNE

Frem til Dagsværkdagen turnerede frivillige fra OD og SUMH rundt på de danske ungdomsuddannelser med oplæg om årets projekt. I alt blev der holdt cirka 60 oplæg for mere end 40.000 elever. Der har været god tilbagemelding på at have unge med handicap fra SUMH med ude på oplæggene, hvor de fortalte deres egne historier om at være ung med handicap i det danske uddannelsessystem. På skolerne oplevede de stor interesse og nysgerrighed fra eleverne. Kampagnen blev primært båret af frivillige hos OD med sparring og støtte fra DH og SUMH. Der blev udviklet undervisningsmateriale i fagene idræt, engelsk og samfundsfag, der blev lavet podcasts, billeder, film og videoklip til sociale medier, trykt plakater, foldere, klistermærker og muleposer. Al materialet sætter på forskellig vis fokus på unge med handicap i Uganda. På Facebook er kampagnen i alt kommet ud til cirka 700.000 mennesker.

Kampagnen var i medierne mindst 135 gange i måneden op til. Landsdækkende medier omfatter bl.a. TV2 News, Go'Morgen Danmark, P1 Orientering, Jyllandsposten og Politiken. Rigtig mange lokale og regionale medier tog også historier med f.eks. oplæg på den lokale skole og lokale elever, der trak i arbejdstøjet. Der var ligeledes artikler i Globalnyt og DI Business, og op til Dagsværksdagen kørte en info-video i S-togene, der har 736.714 seere.

Kampagnen har affødt en række andre resultater, der er også værd at nævne. Samarbejdet og årets projektfokus på handicap har påvirket OD organisatorisk og OD er nu ved at gentænke sin struktur, f.eks. i forhold til at STU kan blive medlemsskoler. SUMHs partner i Uganda afholdte selv en Dagsværksdag, da de unge med handicap i Uganda ønskede at bidrage til kampagnen i solidaritet med de danske unge. De vaskede derfor biler, solgte kager osv., hvilket skabte motivation, sammenhold og opmærksomhed hos sydpartnern, som har planer om at gentage successen næste år.

DH arrangerede en møderække med relevante medlemmer af Folketinget, bl.a. udviklingsminister Rasmus Prehn, for at få støtte til kampagnen og sætte handicap på dagsordenen i dansk udviklingsbistand. Repræsentanter fra alle partnere deltog, herunder også unge med handicap fra SUMHs partner i Uganda. Møderne blev afviklet med stor tilfredshed. Politikerne viste opbakning til sagen – flere hyrede elever på Dagsværkdagen og skabte opmærksomhed på sociale medier. [Udenrigsministeriet lavede blandt andet denne video med udviklingsministeren.](#)

På handicapdagen vandt kampagnen ydermere social- og indenrigsministerens handicappris, som blev uddelt for allerførste gang af social- og indenrigsminister Astrid Krag til et morgenmadsarrangement i ministeriet. Prisen blev givet for at gøre en stor indsats for at nedbryde fordomme og barrierer, så unge med handicap får mulighed for at deltage på lige fod med andre unge.

2.3 Styrket kapacitet til internationalt udviklingssamarbejde

Med det overordnede formål at styrke den danske handicapbevægelses internationale udviklingssamarbejde, har DH afviklet en række arrangementer for DH's medlemsorganisationer. DH har i 2019 fortsat arbejdet med at opbygge kapacitet på tværs af nord- og sydpartnere ved at afholde en outcome harvesting workshop i Ghana for de involverede danske handicaporganisationer, der har partnerskaber i Ghana, og deres ghanesiske partnere. DH har derudover i 2019 også haft fokus på udvikling af en mere strategisk tilgang til kapacitetsudvikling.

2.3.1 Arrangementer i Danmark

DH afholdte i 2019 10 arrangementer i Danmark, blandt andet to erfaringsudvekslingsmøder og to arrangementer i møderækken om Verdensmålene, som begge er beskrevet nærmere nedenfor. De to afholdte fyraftensmøder handlede om handicapbevægelsens fælles nye internationale strategi, herunder udkast til en fælles resultatramme, samt om økonomistyring og anti-korruption i anledningen af lanceringen af DH's håndbog

for projekt- og økonomistyring. Derudover afviklede DH en filmvisning med Mission Øst af deres kortfilm "Overcoming – om ikke at famle i blinde selvom man ikke kan se", der handler om hverdagen for to unge med et synshandicap i Danmark og Nepal, samt en kampagnelancering med Operation Dagsværk og SUMH. DH afholdte også to workshops; en inklusionsworkshop over flere dage beskrevet i afsnit 3.2.1 samt en halvdagsworkshop i grafisk facilitering.

For første gang afprøvede DH at samle medlemsorganisationerne til erfaringsudvekslingsmøder, såkaldte ERFA møder, som viste sig at være succesfulde både for deltagerne og for DH. Første møde havde fokus på støttemulighederne partneridentifikation og forundersøgelse, som bruges i forbindelse med opstart af et nyt partnerskab og/eller projekttype, mens andet møde tog udgangspunkt i udviklingsprojekter afsluttet i 2018 og havde særligt fokus på erfaringer med at styrke lokalstrukturer i partnerlande. Begge møder byggede på oplæg fra i alt seks forskellige medlemsorganisationer, hvor de delte erfaringer og gode råd, suppleret med bredere fælles diskussion blandt deltagerne.

Første ERFA møde gik på hvordan forskellige analyser kan gribes an, hvordan man som dansk organisation skaber et reelt billede af en potentiel partner og hvornår man tager den svære beslutning om ikke at indlede et partnerskab. På andet møde var temaerne økonomisk bæredygtighed, forskellige måder at organisere medlemmer på og ikke mindst hvad der driver motivationen hos lokale ledere og medlemmer. Oplæg og diskussion illustrerede hvor stor indflydelse den kulturelle og politiske kontekst har på hvilken rolle handicaporganisationerne forventes at have, deres handlemuligheder, og hvilke sager, der er relevante og mulige at organisere sig omkring. Begge møder var velbesøgte, og tilbagemeldingerne viste stor opbakning til fortsat at afholde sådanne møder.

I 2018 igangsatte DH en møderække om Verdensmålene, som i 2019 indebar to møder. I juni holdte DH et velbesøgt møde om data og monitorering i forhold til Verdensmålene, hvor Niels Ploug fra Danmarks Statistik fortalte om at indsamle og formidle data på Verdensmålene. DH stod for et oplæg om internationale tiltag for at fremme indsamling af data på personer med handicap og brug af data på personer med handicap i monitoreringen af Verdensmålene.

I november fandt andet møde om Verdensmålene sted, arrangeret i samarbejde med DUF og DMRU i forlængelse af samarbejdet i 2017 om frivillighed og kommunikation på tværs af de tre puljeorganisationer, samt det vellykkede fælleskursus afholdt i januar 2018. På tværs af medlemsorganisationerne inviterede puljeorganisationerne til workshop i hvordan frivillige og foreninger kan bruge Verdensmålene til at formidle og forankre det internationale arbejde. Deltagerantallet var lavere end forventet, men tilbagemeldingen var positiv da deltagerens udbytte var stort. Møderækken fortsætter i 2020 med afviklingen af yderligere to arrangementer, som efter planen vil have et henholdsvis nationalt og projektrelateret fokus.

DH lancerede ved et fyraftensmøde Håndbog i projekt- og økonomistyring for Handicappuljens ansøgere. Arrangementet var en lejlighed til at styrke medlemsorganisationernes kapacitet i forhold til det forvaltningsmæssige ansvar som bevillingshaver af et projekt. Håndbogen og en række værktøjer hertil blev præsenteret og arbejdet med på mødet. Forskellige organisationer delte desuden deres erfaringer med svig i forbindelse med projekter i Handicappuljen og den læring, der er kommet ud af dette, samt erfaringer med dokumentation i forhold til f.eks. udbetaling af per diem, længde på kurser og antal deltagere. Mødet bibragte gode erfaringer og illustrative informationer om, hvad danske organisationer skal være opmærksomme på i projektarbejdet.

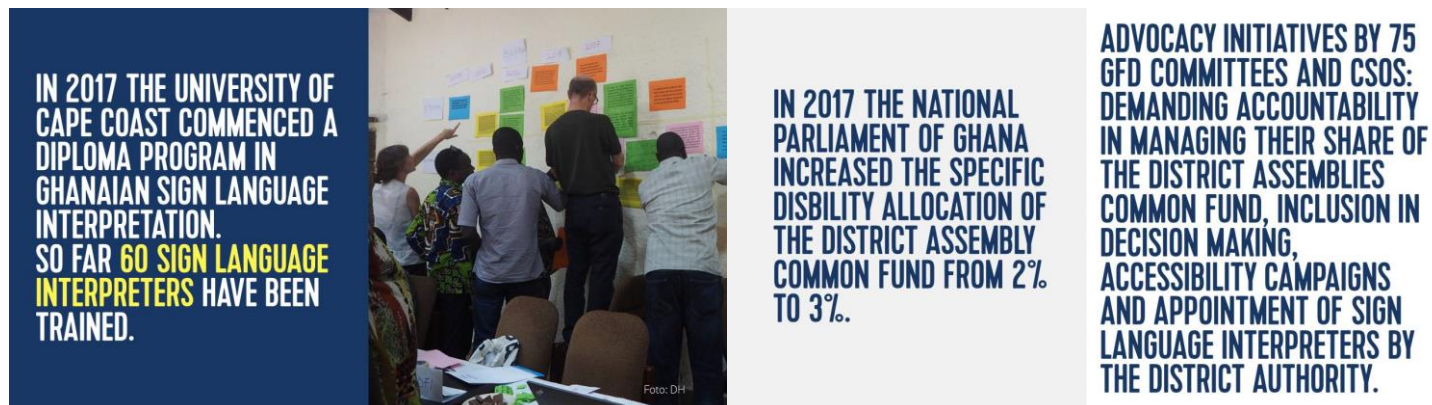
2.3.2 Outcome harvesting i Ghana

Sammen med en ghanesisk konsulent faciliterede DH en outcome harvesting workshop i Ghana for 20 danske og ghanesiske deltagere fra fire danske og fem ghanesiske handicaporganisationer. Formålet var at samle op på de vigtigste resultater af 11 års samarbejde og lære metoden af kende gennem praktisk erfaring og gensidig læring på tværs af nord- og sydpartnere. Workshoppen var inspireret af en tilsvarende workshop i Uganda året før, hvor outcome harvesting metoden med stor succes blev afprøvet, som en metode til at samle op på de vigtigste resultater af mange års samarbejde mellem den danske og den ugandiske handicapbevægelse.

I Ghana bidrog arbejdet med metoden til et ændret fokus hos organisationerne væk fra egne aktiviteter til i stedet at fokusere på ændringer, der er sket i egne og andre aktørers adfærd, samt hvordan handicapbevægelsen har bidraget til den ændrede adfærd gennem projekterne. Blandt andet blev det tydeliggjort i hvor stort omfang de ghanesiske handicaporganisationer samarbejder, dels internt i bevægelsen og især med handicapparaplyen, men også med andre aktører uden for handicapbevægelsen. I alt blev der høstet 37 resultater på workshoppen, hvoraf tre af dem kan ses nedenfor. Resultaterne var også med til at belyse en

række evalueringsspørgsmål omkring køn, kapacitet og samarbejdspartnere. Ligesom i Uganda var deltagerne meget engagerede og positivt stemt overfor metoden.

2.3.3 Strategisk tilgang

Forskellige udviklingsforløb i DH og den danske handicapbevægelses internationale udviklingssamarbejde gav i 2019 inspiration og anledning til at gentænke kapacitetsopbygning i en mere strategisk retning som et vigtigt led i at skabe varig forandring for mennesker med handicap i det Globale Syd og i deres organisationer. Udenrigsministeriets review af DH og en ekstern evaluering af kapacitetsopbygning, begge fra 2018, identificerer forslag til hvordan kapacitetsudviklingen kan styrkes både i DH, blandt de øvrige danske handicaporganisationer samt hos sydpartnerne. Det gælder eksempelvis en større differentiering i forhold til målgruppen samt flere tværgående initiativer på tværs af partnere i Danmark og i Syd.

På baggrund af ovenstående har DH i 2019 arbejdet på at udvikle en strategisk ramme for kapacitetsudvikling. Det bygger videre på en årrække, hvor DH har udviklet den målrettede og konkrete kapacitetsopbygning og afprøvet nye tilgange. Det overordnede mål med den strategiske ramme er at sikre, at den konkrete kapacitetsopbygning understøtter den mere dynamiske kapacitetsudviklingsproces, som DH ønsker at understøtte dels i de enkelte organisationer men også mere generelt i handicapbevægelsens udviklingssamarbejde. Arbejdet i 2019 har centreret sig om at uddrage de vigtigste anbefalinger fra kapacitetsevalueringen og bruge dem som input i udvikling af et strategisk papir, som pt. ligger i udkastform. Papiret skal hjælpe med en fælles forståelsesramme for kapacitetsudvikling og kapacitetsopbygning. Samtidig vil det strategiske papir guide DH til hvilken kapacitetsopbygning DH kan være med til at understøtte samt hvordan samarbejde og partnerskaber bidrager til kapacitetsudvikling.

2.4 Udfordringer, afvigelser og læring

Samarbejdet med Operation Dagsværk fyldte meget i 2019, og der er tilsvarende meget læring at tage med herfra – eksempelvis det store forarbejde omkring kampagnens indhold, lavpraktisk koordinering af kampag-

nens udfoldelse og særligt al pressearbejdet. Kampagnen var en stor succes, og samarbejdet åbnede muligheder for at nå en anden og noget større målgruppe end DH ellers er vant til. Kampagneaktivitet i den skala rykker bestemt noget, men det er enormt ressourcekrævende – også selvom størstedelen af arbejdet blev løftet af frivillige i OD. Alt i alt er de erfaringer DH har gjort under kampagnen uden tvivl nyttige i forhold til DH's oplysningsarbejde fremover.

Det andet store emne, der har fyldt meget i 2019, har været engagementet i Handicappuljen, herunder deltagelsen i det internationale udviklingssamarbejde. En konstant udfordring i arbejdet med kapacitetsopbygning i Handicappuljen er det relativt begrænsede antal internationalt aktive handicaporganisationer og de ret forskellige behov for kapacitetsudvikling iblandt dem. Det betyder indimellem at meget få personer tilmelder sig enkelte arrangementer – også til emner, som ellers opleves at være efterspurgt, f.eks. om Verdensmålene. Der er mange forskellige ønsker og behov, og der er derfor brug for en differentiering af tilbuddene. DH forsøger så vidt muligt at efterleve de forskellige ønsker og behov, men er samtidigt opmærksomme på både deltagelsen fra medlemsorganisationerne samt de ressourcer, DH bruger på tilbuddene.

Ovenstående udfordringer har foranlediget et ønske fra DH om at tage en dialog med hver enkelt internationalt engageret medlemsorganisationen i 2020. Dialogmøderne skal blandt andet give DH indsigt i medlemsorganisationernes deltagelse i Handicappuljens arrangementer, ønsker om organisationsudvikling og behov for kapacitetsopbygning, der forhåbentlig kan give en værdifuld indsigt i hvordan DH og Handicappuljen kan blive endnu mere relevant for de internationalt aktive handicaporganisationer.

DEL 3: DH'S GLOBALE POLICYPROGRAM

Den strategiske ramme for arbejdet med policy-processer med udgangspunkt i Handicapkonventionen kom endeligt på plads i 2019, hvor det blev godkendt i Udenrigsministeriet. Involveringen af DH's medlemsorganisationer i programmet fandt sted gennem præsentation og input i Udviklingsstrategisk Forum, som er DH's struktur for strategiske diskussioner blandt medlemsorganisationerne omkring internationale udviklingsspørgsmål. Det endelige program er dernæst godkendt af DH's formandskab.

2019 er således det første år, hvor programmet har dannet ramme om arbejdet med policy. Dels i forhold til at påvirke danske aktører (policy-mål 1), samt gennem deltagelse i internationale netværk og alliancer i forhold til at påvirke samt bygge bro til de globale processer (policy-mål 2). DH's arbejde under policyprogrammet sker i synergi med det øvrige internationale udviklingssamarbejde som DH og medlemsorganisationerne er engageret i.

Det øgede fokus globalt på væsentligheden af inklusion af mennesker med handicap i internationale humanitære indsatser og udviklingssamarbejde, som har fundet sted de senere år, fortsatte i 2019. Blandt de helt store landvindinger er FN's lancering af "UN Disability Inclusion Strategy", der sætter rammerne for inklusion på tværs af hele FN-systemet. Global Action on Disability (GLAD) netværket samler en stadig større del af de bilaterale og multilaterale donorer og udgør et væsentligt anker for den globale koordinering og fremme af inklusion af mennesker med handicap. På det humanitære område var lanceringen i november af "IASC Guidelines on Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Actions" et afgørende skridt. Med disse retningslinjer søges forpligtelserne fra "Charter on Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action" fra 2016 konkretiseret til handlingsanvisninger for humanitære aktører.

DH's policy-program udgør rammen for det tredje strategiske mål i handicaporganisationernes internationale strategi 2019-2021 og indeholder to policy-mål:

MÅL 3

Inklusion af mennesker med handicap i international udviklingsbistand og i opfyldelsen af Handicapkonventionen og FN's Verdensmål.

Policy-mål	Vigtigste resultater 2019
At fremme, at danske aktører, der er engagerede i internationalt humanitært og udviklingssamarbejde, inkluderer mennesker med handicap som en del af deres samlede arbejde.	<ul style="list-style-type: none">- Workshop om inklusion i udvikling- Learning Lab introducerende læringssite, lanceres i 2020.- Oplæg hos danske civilsamfundsorganisationer om inklusion i udvikling.- Møde med Rasmus Prehn sammen med OD-kampagnen- LNOB arrangement ved Folkemøde, juni
Stærkere stemme og repræsentation af mennesker med handicap fra Syd bidrager til at fremme Handicapkonventionen og dens implementering i internationale fora og skaber stærke fortalere i egne lande.	<ul style="list-style-type: none">- Støtte til træningssessioner under træningsprogrammet BRIDGE- Støtte til African Disability Forum's handicappolitiske arbejde relateret til AU.- Støtte til partnere i Nepal og Rwanda omkring opfølgning på anbefalinger fra FN's Handicapkomité.- International Disability Alliance's direktør, Vladimir Cuk, på besøg.- Deltagelse i en række internationale møder, blandt andet årsmøder i Global Action on Disability Network, International Disability and Development Consortium og ILO Global Business and Disability Network.- Deltagelse i HLPPF

3.1 Inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingsbistand

I starten af 2019 lagde DH ud med at bringe medlemsorganisationerne ombord og sammen opbygge kapacitet og fælles referenceramme for arbejdet omkring at påvirke danske aktører. Det fandt sted gennem et kursus om inklusion i udvikling, der fandt sted i to moduler på henholdsvis to dage og én dag, og som blev faciliteret af en handicap- og udviklingsrådgiver fra den hollandske afdeling af organisationen Light for the World. Kurset udmundede i en øget fælles forståelse af hvad inklusion i mainstream udviklingsprojekter kan indebære, samt hvordan handicaporganisationerne kan gribe arbejdet an sammen og koordineret hver for sig.

KURSUS FOR DH OG 5 FORSKELLIGE MEDLEMS- ORGANISATIONER

INKLUSION AF MENNESKER MED HANDICAP I UDVIKLING

I 2019 øgedes dialogen og samarbejdet med en række danske civilsamfundsorganisationer. Her kan nævnes følgende:

Samarbejdet, som blev initieret i 2018 med Folkekirkens Nødhjælps Learning Lab, omkring udviklingen af et introducerende, interaktivt lærings-site, udfoldedes i 2019. Lanceringsdatoen, som oprindeligt var tiltænkt Handicapdagen den 3. december, blev dog udskudt, fordi det blev klart, at DH ikke havde været skarp nok på at sikre, at den tekniske del af tilgængeligheden blev tænkt ind. Derfor er der indgået en tillægsaftale for 2020 med Learning Lab om at sikre tilgængeligheden både på hele læringsplatformen samt det specifikke lærings-site. Det forventes således, at der af denne aftale forankres læring hos Learning Lab, som øger inklusion i form af tilgængelighed for mennesker med handicap til andres lærings-sites.

På Folkemødet i 2019 var DH primus motor på et arrangement med syv andre civilsamfundsorganisationer om Leave No One Behind. Udover at være en kommunikationsindsats, åbnede samarbejdet også op for at fortsætte dialogen med de øvrige organisationer, herunder f.eks. med IMCC, IWGIA og Aidsfondet.

Mission Øst lancerede i 2019 en film omkring synshandicap, som DH faciliterede kontakter i Danmark til, ligesom vi lagde hus til filmlanceringen i oktober, hvor personer fra både Mission Østs og DH's bagland deltog. Dette har åbnet op for en dialog omkring koordinering, da Mission Øst er en af de få danske civilsamfundsorganisationer indenfor udvikling og humanitære indsatser, der prioriterer inklusion af mennesker med handicap i deres indsatser.

I 2019 blev DH kontaktet af en række organisationer, der ønskede DH's bidrag til at rejse dialogen omkring inklusion af mennesker med handicap internt. DH bidrog med et oplæg ved et "Lunch 'n' Learn" arrangement i Red Barnet, hvor cirka 20 personer fra international afdelings sektioner omkring lande-engagement, compliance og humanitære indsatser deltog. DH bidrog også på forespørgsel ved et seminar omkring inklusion af børn med handicap i de-institutionaliseringsindsatser og alternative care, som Globalt Fokus og SOS Børnebyerne stod for, og med yderligere deltagelse af personer fra organisationerne DMRU, ATOS, Fairstart Foundation, Viva og Læger uden Grænser.

I august måned havde DH besøg af Vladimir Cuk, direktør i International Disability Alliance, som under besøget deltog i et møde med minister for udviklingssamarbejde, Rasmus Prehn sammen med DH's formand, Thorkild Olesen. På mødet berørtes temaer som den brede globale opbakning til inklusion i udvikling og humanitære indsatser, Danmarks mulige deltagelse i GLAD-netværket, dansk opfølgning på OECD DAC's markør på handicap, kommende "IASC Guidelines" på inklusion af mennesker med handicap i humanitære indsatser, samt kampagnen med Operation Dagsværk. Dette blev der fulgt op på med endnu et møde med ministeren i forbindelse med Operation Dagsværkskampagnen, som DH deltog i sammen med SUMH i november måned.

3.2 Styrket kapacitet i Syd

DH har igennem de senere år på forskellig vis støttet IDAs udvikling og implementering af træningsprogrammet BRIDGE, som er en række moduler primært rettet mod organisationer af mennesker med handicap i det Globale Syd for at opbygge kapacitet til at forstå og kunne benytte til fulde Handicapkonventionen og Verdensmålene i sammenhæng i det politiske arbejde. I 2019 har DH sammen med en række andre organisationer bidraget økonomisk til en række træningsmoduler og udviklingselementer, som kan ses af grafikken nedenfor.

Som nævnt i Del 1 var Training of Trainer-modulet, der fandt sted i Genève i marts måned under Handicapkomitéens 21. session, hvor blandt andre Rwanda blev eksamineret, af særlig interesse for DH. Deltagere fra DH's partner i Rwanda deltog således i sessionen. Gennemførelsen af Modul 1 i Nepal for deltagere fra organisationer af mennesker med handicap i Sydøstasien og Laos havde ligeledes en særlig interesse for DH, hvor deltagere fra DH's og medlemsorganisationernes partnere i Nepal deltog.

Også udviklingen af et modul omkring humanitære situationer er interessant, og disse involverer også. DH støttede således en teknisk workshop, der bidrog til udviklingen af dette modul samt den første afprøvning af modulet i Jordan. Sidst skal nævnes, at DH har bakket op om, at der blev foretaget en evaluering af hele BRIDGE træningsprogrammet, hvilket DH har støttet i 2019, og denne færdiggøres i 2020.

I september 2018 indgik DH og African Disability Forum (ADF) en 7-måneders aftale om at styrke ADF's indflydelse på handicappolitik på AU-niveau med fokusområderne kvinder og piger samt uddannelse. Indsatsen blev forlænget til udgangen af 2019, og indeholdte ekstra midler til at støtte ADF's anden generalforsamling med deltagelse af knap 40 afrikanske handicaporganisationer, og i forlængelse heraf afholdelse af African Regional Workshop on Inclusive Education sammen med IDA og Western Africa Federation of the Disabled. Workshopen udmundede i en resolution, der slår inklusiv uddannelse fast som en universel rettighed, der ikke er til forhandling. Samtidig understreger resolutionen, at de afrikanske uddannelsessystemer bør sikre forståelse for udviklingspotentialer hos børn med handicap og at dette bør understøttes i samme undervisningsmiljø og på lige vilkår med andre børn.

Samarbejdet med ADF har derudover bidraget til arbejdet med at fremme, at afrikanske landes regeringer underskriver Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Rights of Persons with Disabilities in Africa fra 2018. I juli 2019 var ADF f.eks. medarrangør af et side-event om handicap ved 12th Extraordinary AU Heads of States Session, hvor en deklaration om væsentligheden af ratifikation af protokollen blev overrakt. Med udgangen af 2019 er protokollen dog underskrevet af blot seks lande. ADF samarbejder fortsat med UNDP om at accelerere ratifikationerne.

Med stigende fokus på inklusion af mennesker med handicap i udviklingssamarbejde blandt donorer globalt, har ADF i løbet af 2018 og 2019 fået en del opmærksomhed fra internationale udviklingsaktører. Det har blandt andet medført, at ADF er inddraget i en række større konsortium-projekter, som kræver mange ressourcer fra ADF. DH har i lyset heraf sat udviklingen af et større samarbejde med ADF i bero, og ser nu tiden an i forhold til at afsøge hvorvidt og hvordan DH kan understøtte en bæredygtig ADF struktur fremadrettet.

Som beskrevet i beretningens Del 1, har DH også i 2019 støttet op om sydpartners involvering i rapporteringsprocesserne omkring Handicapkonventionen. I Rwanda og Nepal har det primært handlet om støtte til organisering på tværs af handicaporganisationerne samt at klæde en sådan struktur på til at monitorere regeringernes opfølgning på de List of Issues, der er kommet fra FN's Handicapkomité på baggrund af de nu afsluttede runder af statsrapportering på konventionen. Denne proces er i Nepal blevet knyttet op på det førnævnte BRIDGE træningsmodul, som fandt sted i Nepal for Sydøstasien i december. I Ghana har GFD haft svært ved at prioritere arbejdet i 2019, og da Handicapkomitéen endnu ikke har programsat Ghanas sessioner, vurderes det, at der fortsat er tid i 2020 til civilsamfundsrapporteringen. DH har dog i 2019 linket GFD med IDAs kapacitet til at yde teknisk støtte til netop sådanne processer.

3.3 Deltagelse i globale politiske processer

På en række forskellige netværksmøder i 2019 har DH bidraget med handicaporganisationsperspektivet, samt med erfaringer med internationalt udviklingssamarbejde mellem handicaporganisationer. Peer-to-peer samarbejdet mellem handicaporganisationer i syd og nord er unikt for de nordiske handicaporganisationer. I

takt med det øgede globale fokus på inklusion af mennesker med handicap i udviklingssamarbejde oplever DH, at der i tiltagende grad efterspørges viden herom internationalt. DH deltog i maj måned i International Disability and Development Consortium's generalforsamling i Berlin, og bidrog her særligt til et heldagsarrangement om Leave No-One Behind, hvor der indenfor en række temaer (f.eks. uddannelse og beskæftigelse) blev udarbejdet anbefalinger som bidrog til IDDC's fortalerarbejde under HLPF i juli. DH deltog også i HLPF sammen med øvrige danske civilsamfundsorganisationer og formåede blandt andet at holde et indlæg på en side-event om beskæftigelse og inklusion af mennesker med handicap.

Global Action on Disability (GLAD) netværket er i tiltagende grad en vigtig aktør indenfor handicap og udviklingssamarbejde, da det samler bi- og multilaterale aktører som er forpligtet og engageret i at sikre inklusion af mennesker med handicap i internationalt udviklingssamarbejde. Netværket IDDC, hvor DH's internationale chef er næstformand, har fem pladser til det årlige GLAD møde, hvor DH blev den ene repræsentant. Et dominerende tema på mødet var kapacitetsudvikling af handicaporganisationer, da det er afgørende at handicaporganisationerne er meningsfuldt involveret i og bidrager til ift. både implementering og advocacy-tiltag. Det er tydeligt at DH sammen med de øvrige nordiske handicaporganisationer har unikke erfaringer på grund af mange års erfaring med partnerskaber og peer-to-peer tilgang. På DH's initiativ samledes en række repræsentanter fra de nordiske organisationer til et møde i Oslo i december, hvor added value blev drøftet og efterfølgende dokumenteret.

Også i 2019 deltog DH i årsmødet i ILO Global Business and Disability Network, hvor fokus var på de muligheder og udfordringer, som de igangværende forandringer henimod fremtidens arbejdsmarked synes at åbne for.

3.4 Udfordringer, afvigelser og læring

Det er DH's oplevelse, at udviklingsmiljøet i Danmark generelt set halter bagefter på den globale dagsorden om at inkludere mennesker med handicap i udviklingssamarbejde og humanitære indsatser. Der er derfor behov for, at DH er proaktive overfor relevante danske aktører med henblik på at påvirke intentioner, rammer og praksis. Desværre oplever vi, at den inklusive dagsorden ses som værende i konkurrence om opmærksomheden med en række øvrige dagsordner. DH's egen opsøgende indsats overfor de enkelte aktører kan derfor ikke stå alene. Der er behov for et godt samarbejde med Udenrigsministeriet om at udvikle rammerne for det danske bidrag i internationalt udviklingssamarbejde og humanitære indsatser til bedre at understøtte inklusion.

Internt i handicapbevægelsen er det internationale arbejde forankret forskelligt hos DH's medlemsorganisationer, og i størstedelen af medlemsorganisationerne udgør det internationale samarbejde en lille del af organisationens arbejde. Derfor er der primært fokus på de enkelte partnerskaber med handicaporganisationer i udvalgte lande. Mens der er bred opbakning til policyprogrammet, så er der i organisationerne oftest

ikke tilstrækkelig fokus eller ressourcer til at kaste sig ind i arbejdet. Med inklusionskurset er der taget et vigtigt skridt i retning af at skabe indblik i den viden, der findes internationalt om inklusion af mennesker med handicap i udviklingssamarbejde. Kurset har bidraget til at skabe begyndende forståelse for, kapacitet til og engagement omkring dette felt – som supplement til udviklingssamarbejdet med partnere i Syd. Således kommer den fælles indsats omkring policyprogrammet til at skulle 'nurses' og udvikle sig over tid.

DEL 4: FORVALTNING

4.1 Finansielt tilsyn

Der blev i 2019 foretaget i alt fire finansielle tilsynsrejser til medlemsorganisationernes partnere i fem lande: Vietnam, Uganda og Rwanda, Ghana, samt Bolivia, der også dækkede større regionale projekter, som de to lande indgår i. Tilsynene udmundede i en række mindre anbefalinger til forbedring af procedurer, herunder omhyggelighed omkring deltagerlister (belært af enkelte tidligere dårlige erfaringer) og opsamling og arkivering af underliggende dokumentation for afstemninger af hensyn til sporbarheden af gennemførelse og kontrol.

Et ordinært tilsynsbesøg i Danmark gennemførtes hos Danske Døves Landsforbund, DDL. Her blev integrationen af aktiviteter i det Globale Syd i DDL's overordnede regnskab gennemgået og forventninger til revision præciseret.

Der er i tidligere år blevet rapporteret korrupsionsmistanke hos medlemsorganisationers partnere (C-1549 i Uganda, C-1550 i Uganda, C-1582 i Rwanda og C1583 i Laos). De tre førstnævnte forfølges såvel straffe- som civilretsligt, omend processen er meget træg i pågældende lande. Sidstnævnte (cyber crime) blev afsluttet i begyndelsen af 2020 ved, at de involverede parter i begge ender er blevet fritaget for mistanke for deltagelse i besvigelser. Sagen er lukket med tab af projektmidler som følge af simpelt tyveri.

4.2 Database og Håndbog i projekt- og økonomistyring

DH har i 2019 også opdateret og videreudviklet sin database. Eksempelvis er der nu et direkte link mellem databasen og DH's elektroniske arkiv, hvilket giver en mere effektiv arbejdsgang for afdelingens sagsansvarlige. Tidligere skulle dokumentkoder til arkivet kopieres fra databasen og manuelt skrives ind i det elektroniske arkiv for at finde konkrete dokumenter. Endvidere er det gjort muligt at registrere Verdensmål på de enkelte projekter, ligesom søgefunktion og opsætning er gjort bedre.

I november 2019 lancerede DH en håndbog i projekt- og økonomistyring for Handicappuljens ansøgere. Håndbogen er et redskab, der skal hjælpe medlemsorganisationerne, når de skal ansøge om et projekt, og efterfølgende har fået bevilget det. Håndbogen er tænkt som et opslagsværk, hvor de internationalt engagerede nemt kan søge svar på spørgsmål og orientere sig om krav og gode råd til økonomistyring og forvaltning af projekter støttet af Handicappuljen. Håndbogen indeholder blandt andet information om forberedelse og budgetlægning, opstart, økonomistyring og løbende monitorering når et projekt er bevilget, evalueringer samt afslutning af et projekt.

4.3 Rapportering i IATI

DH er i 2019 begyndt at kvittere for overførsler fra Udenrigsministeriet i IATI via Aidstream. DH har i 2019 løbende været i dialog med de øvrige puljer og Udenrigsministeriet om, hvordan IATI fremover kan bruges i rapportering med forenklingdagsordenen for øje, samt i hvilken grad medlemsorganisationer i puljerne skal benytte IATI. I slutningen af 2019 fik DH sin databaseudbyder til at lave en indledende undersøgelse og estimering af automatiseret publicering af data til IATI. Det har taget en del tid at afklare muligheder, krav og forventninger mellem DH, UM, og databaseudbyderen. Dialogen med Udenrigsministeriet er fortsat i foråret 2020 og puljerne arrangerede et møde med en kontaktperson fra IATIs egen support gruppe, for at få afklaring på minimumskrav til rapportering i selve IATI-”formatet”. Dialogen med IATIs support og efterfølgende Udenrigsministeriet baserede sig på det af DH udviklede overblik over data, som efterfølgende er tilpasset i god og konstruktiv dialog med Udenrigsministeriet og endeligt konfirmeret af Udenrigsministeriet i marts 2020.

DH har truffet beslutning om at fravælge brugen af Aidstream til data om handicappuljebevillinger, da det er for manuelt tungt og dobbelt arbejde i forhold til databasen. DH har i stedet valgt at indberette direkte og automatisk i IATI registry. Løsningen er faldet på plads i foråret 2020 og selve udviklingen forventes færdig i august. Det betyder også at DH vil imødekomme UM’s krav til rapportering i IATI for 2019 (størrelsen på bevillingen, bevillingshaver og implementeringsland), men først i august, når koblingen mellem database og IATI fungerer. Når dette er færdiggjort, vil DH rapportere på et langt større sæt af data, end det minimum Udenrigsministeriet har pålagt puljerne.

4.4 Resultatramme

I 2018 udviklede DH i samarbejde med fire medlemsorganisationer en ny strategi for det internationale udviklingssamarbejde, og i forlængelse af det en resultatramme for den nye strategi, som giver et samlet overblik over resultaterne af den danske handicapbevægelses internationale engagement indenfor udvalgte områder. Et udkast til resultatramme blev i starten af 2019 delt med alle Handicappuljens ansøgere og diskuteres på et fyraftensmøde, hvor det især var valg af indikatorer – hvad er mest relevant at vide og hvordan kan informationen indsamles – som blev vendt. På baggrund af den positive og konstruktive feedback fra mødet, har arbejdsgruppen i efteråret 2019 færdiggjort arbejdet med resultatrammen samt udviklet forslag til de dataindsamlingsværktøjer der skal ligge bag. Det er planen at tage værktøjerne i brug i 2020 for i første omgang at bruge dem til at indsamle data til en baseline og teste hvordan værktøjerne fungerer, og i anden omgang til at indsamle data for 2020.

FORKORTELSER

ADF	African Disability Forum
ATOS	Alternatives to Separation
AU	African Union
CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities
DAC	Development Assistance Committee
DBS	Dansk Blindesamfund
DDL	Danske Døves Landsforbund
DH	Danske Handicaporganisationer
DHF	Dansk Handicap Forbund
DMRU	Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling
DPO	Disabled People's Organisation
DUF	Dansk Ungdoms Fællesråd
EDF	European Disability Forum
ERFA	erfaringsudveksling
ESAU	Epilepsy Support Association Uganda
FDDB	Foreningen Danske Døvblinde
FFO	Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
GBU	Ghana Blind Union
GFD	Ghana Federation of Disability Organisations
GLAD	Global Action on Disability
GNAD	Ghana National Association of the Deaf
GSPD	Ghana Society of the Physically Disabled
HLPF	High-Level Political Forum
HRTMCC	Human Rights Treaty Monitoring Coordination Center
IASC	Inter-Agency Standing Committee
IDA	International Disability Alliance
IDDC	International Disability and Development Consortium
ILO	International Labour Organization
IMCC	International Medical Cooperation Committee
IWGIA	International Work Group for Indigenous Affairs
LNOB	Leave No One Behind (Verdensmålenes princip om ikke at lade nogen i stikken)
NFDN	National Federation of the Disabled Nepal
NHRC	National Human Rights Commission
NOUSPR	National Organization of Users and Survivors of Psychiatry in Rwanda
NPPAD	National Policy and Plan of Action on Disability
NUDOR	National Union of Disabilities' Organizations
OD	Operation Dagsværk

OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
RNUD	Rwanda National Union of the Deaf
RUB	Rwanda Union of the Blind
STU	Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse
SUMH	Sammenslutningen af Unge Med Handicap
UN	United Nations
UNDP	United Nations Development Programme
WFD	World Federation of the Deaf

BILAG

Regnskab
Revisionsberetning